

Prisutnost nasilja u mladenačkim vezama

Blazinarić, Iva

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:089593>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

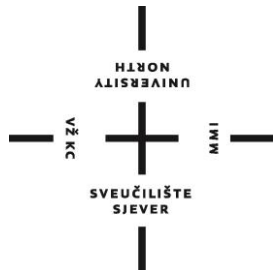

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN**

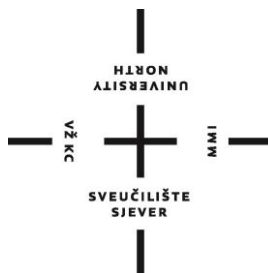
DIPLOMSKI RAD br. 237/SSD/2023

**PRISUTNOST NASILJA U
MLADENAČKIM VEZAMA**

Iva Blazinarić

Varaždin, travanj 2023. godine

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN
MENADŽMENT U SESTRINSTVU

DIPLOMSKI RAD br.

PRISUTNOST NASILJA U
MLADENAČKIM VEZAMA

Student:

Iva Blazinarić, mat.br.

Mentor:

Prof. dr. sc. Jasminka Zloković

Varaždin, travanj 2023. godine

Predgovor

Željela bi se zahvaliti mentorici Prof.dr.sc. Jasminki Zloković, što me usmjeravala, pomagala te odvojila svoje vrijeme prilikom izrade ovog diplomskog rada. Zahvaljujem se pedagoginjama srednjih škola koje su omogućile provođenje ankete (Srednja strukovna škola Varaždin i Druga gimnazija Varaždin) te svim učenicima koji su ispunili anketu u svrhu izrade ovog rada. Na posljetku, zahvaljujem se svojim roditeljima te prijateljima koji su mi pružili pomoć te bili podrška tijekom cijelog studija a i isto tako prilikom pisanja ovog diplomskog rada.

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za sestrinstvo		
STUDIJ	diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo – menadžment u sestrinstvu		
PRISTUPNIK	Iva Blazinari	MATIČNI BROJ	2462/336
DATUM	4.5.2023.	KOLEGIJ	Obiteljski diskurs u kontekstu zaštite od nasilja u obitelji
NASLOV RADA	Prisutnost nasilja u mladena kim vezama		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	The presence of violence in youth relationships		
MENTOR	prof.dr.sc. Jasminka Zlokovi	ZVANJE	profesorica
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc.dr.sc. Sonja Obrani , predsjednica 2. prof.dr.sc. Jasminka Zlokovi , mentorica 3. prof.dr.sc. Anita Zovko, lan 4. doc.dr.sc. Ivana Živoder, zamjenski lan 5. _____		

Zadatak diplomskog rada

BROJ 237/SSD/2023

OPIS

Adolescencija je prijelazno razdoblje izme u djetinjstva i odrasle dobi. Razdoblje adolescencije donosi burne promjene kod mladih osoba, uz fizi ki, psihi ki i emocionalni razvoj, doga aju se i promjene u odnosima te se sve više razvija zanimanje za suprotni spol te romanti ne i intimne veze. Adolescenti su nerijetko suo eni sa neizbježnim sukobima u vezi koji zbog nedovoljnog znanja i iskustva o rješavanju i upravljanju sukobima mogu rezultirati nasilnim ponašanjem. Nasilje u mladena kim vezama, odnosno vezama adolescenata sve eš a je pojava današnjice te zbog svoje u estalosti i sve više prevalencije predstavlja javno zdravstveni problem.

U ovom diplomskom radu e se:

- definirati pojam nasilja i oblici nasilja,
- definirati pojam nasilja u mladena kim vezama,
- opisati rizi ni i zaštitni imbenici nasilja u mladena kim vezama
- opisati oblici prevencije nasilja i preventivni programi
- prikazati rezultati provedenog istraživanja,
- citirati relevantna literatura

ZADATAK URUČEN

d.2.05.2023

POTPIS MENTORA

Sažetak

Adolescencija je burno prijelazno razdoblje između djetinjstva prema odrasloj sobi. U tom razdoblju adolescenti doživljavaju mnoge promjene te započinju prve romantične i intimne veze. Zbog nedovoljnog iskustva i ne znanja kako riješiti probleme u vezi, nerijetko se mogu javiti nasilna ponašanja od strane partnera ili partnerice. Pojava nasilja u mladenačkim vezama u današnje vrijeme predstavlja sve veći socijalni ali i javnozdravstveni problem zbog svoje učestalosti. Postoje različite definicije nasilja u mladenačkim vezama, međutim ono se najčešće definira kao oblik nasilnog ponašanja koje se odvija između intimnih partnera a uključuje različite manipulacije, prisile ili prijetnje, upotrebu određenog tjelesnog, seksualnog ili verbalnog zlostavljanja te se provodi kako bi se kontroliralo, zastrašivalo ili dominiralo nad partnerom/partnericom. Oblici nasilja u vezama adolescenata su fizičko, psihičko odnosno emocionalno, seksualno nasilje te uhođenje i kontroliranje koje se može smatrati unutar psihičkog nasilja. Bilo koji od ovih oblika nasilja ostavlja na svakoj osobi teške posljedice pogotovo na adolescente koji su tada u najosjetljivijoj fazi svog razvoja. Neke od ozbiljnih posljedica koje upućuju na nasilje u vezama mladih mogu varirati od psihosomatskih (strah, sram, glavobolja, depresija, anksioznost, tuga, promjene u ponašanju, socijalna izolacija ...) pa sve do posljedica koje se uočavaju i na tijelu mlade osobe (ozljede, rane, modrice, frakture ili u najgorem slučaju smrt). Prevencija nasilja je opsežan i sveobuhvatan proces kojim se želi spriječiti nasilje, uočiti potencijalne žrtve nasilja ili one koji to već jesu te pružiti im odgovarajuću skrb i psihosocijalnu pomoć. Istraživanje koje je provedeno za potrebe ovog diplomskog rada pokazalo je kako velik broj ispitanika/učenika zna prepoznati znakove nasilja prisutne u vezama adolescenata te kako ih većina nije doživjela ili počinila nasilje u vezi. Ispitanici/učenici koji ipak jesu bili podložni nekom obliku nasilja u vezi zbog straha i srama te zbog nedovoljno znanja nisu prijavili nasilje. Istraživanje je pokazalo kako su gotovo svi ispitanici/učenici spremni pružiti pomoć žrtvi nasilja što je optimističan podatak. Također, smatraju da bi edukacija o nasilju u vezama mladih bila korisna kako bi nasilje mogli što prije prepoznati, kao i da se samo nasilje prvenstveno prevenira.

Ključne riječi: nasilje u mladenačkim vezama, adolescencija, prevencija nasilja

Abstract

Adolescence is a turbulent transition period between childhood to adult room. During this period, adolescents experience many changes and begin the first romantic and intimate relationships. Due to insufficient experience and not knowing how to solve relationship problems, violent behaviors by a partner or partner can often occur. The emergence of violence in youthful relationships today is an increasing social but also public health problem due to its frequency. There are different definitions of violence in youthful relationships, however it is most often defined as a form of violent behavior that takes place between intimate partners and involves various manipulations, coercion or threats, the use of a particular physical, sexual or verbal abuse and is carried out to control, intimidate or dominate the partner / partner. Forms of violence in adolescent relationships are physical, mental, or emotional, sexual violence, and the fear and control that can be considered within psychological violence. Any of these forms of violence leaves severe consequences on each person, especially for adolescents who are then at the most sensitive stage of their development. Some of the serious consequences of violence in youth relationships may vary from psychosomatic (fear, shame, headache, depression, anxiety, sadness, behavioral changes, social isolation ...) up to the consequences observed on the body of a young person (injuries, wounds, bruises, fractures or in the worst case death). Violence prevention is a comprehensive and comprehensive process that seeks to prevent violence, spot potential victims of violence or those who already are and provide them with appropriate care and psychosocial assistance. Research conducted for the purposes of this thesis has shown that most participants/students know how to recognize signs of violence present in adolescent relationships and how most of them have not experienced or committed related violence. Participants/students who, however, were subject to some form of violence in relation to fear and shame and did not report violence due to insufficient knowledge. The research showed that almost all participants/students are ready to provide assistance to the person being subjected to violence, which is an optimistic fact. Also, participants/students believe that educating about violence in youth relations would be useful so that violence can be recognized as soon as possible, as well as that violence itself is primarily translated.

Key words: violence in youthful relationships, adolescence, prevention of violence

Sadržaj

1.Uvod.....	11
2.Nasilje u mladenačkim vezama.....	13
2.1.Oblici nasilja.....	14
2.1.1.Fizičko nasilje.....	15
2.1.2.Psihičko nasilje.....	15
2.1.3.Seksualno nasilje.....	16
2.1.4.Kontroliranje i uhođenje.....	17
3.Rizični i zaštitni čimbenici nasilja u vezama mladih.....	18
3.1.Rizični čimbenici.....	18
3.2.Zaštitni čimbenici.....	20
4.Prevenција nasilja.....	22
5.Preventivni programi nasilja u mladenačkim vezama.....	24
6 Metodologija.....	26
6.1.Problem istraživanja.....	26
6.2.Cilj istraživanja.....	26
6.3.Hipoteze.....	27
6.4.Metoda i instrument istraživanja.....	27
6.5.Uzorak istraživanja.....	29
7.Rezultati istraživanja.....	30
8.Zaključak.....	52
9.Literatura.....	54
10.Prilozi.....	56
10.1.Popis slika.....	56
10.2.Popis tablica.....	57
10.3.Anketa.....	58

1. Uvod

Adolescencija je životno razdoblje prijelaza između djetinjstva i odrasle dobi. Vremensko razdoblje kojeg adolescencija obuhvaća teoretičari još nisu sasvim usuglasili. Pa tako Rudan V. adolescenciju opisuje kao razdoblje između 10. i 22. godine života. Nadalje, Lacković-Grgin K. tvrdi kako to razdoblje traje od 10. do 25. godine života dok Stanley Halla G. kronološku dob za adolescenciju postavlja od 14. do 24. godine života.

U novije vrijeme, razdoblje adolescencije započinje u dobi između 11. i 13. godine života a traje sve do 18. ili 20. godine kada otprilike završava razvoj u odraslu osobu (Kuzman, 2009).

Samo razdoblje adolescencije može se podijeliti u 3 faze odnosno na fazu rane, srednje i kasne adolescencije. Učenici srednjih škola najčešće se nalaze u fazi rane i srednje adolescencije. Adolescencija donosi razne burne promjene kod mladih osoba, uz fizičke, psihičke i emocionalne promjene odnosno razvoj, dolazi i do promjena u obiteljskim odnosima. Primjerice, adolescenti počinju sve više vremena provoditi s novim prijateljima zbog kojih se osjećaju prihvaćenim i poželjnim u društvu te sve manje vremena provode s roditeljima i bliskom obitelji. Status i prihvaćenost u društvu predstavljaju sve važniju ulogu a isto tako javlja se i zainteresiranost za suprotni spol odnosno dolazi do uspostave prvih romantičnih veza. Također u razdoblju adolescencije dolazi do razvoja reproduktivnih organa pa samim time mladi razvijaju svijest o vlastitoj spolnosti i seksualnosti. Počinju otkrivati i razvijati prve intimne veze s osobama koje im se sviđaju te koje ih fizički i emocionalno privlače. [1]

Mladi u adolescenciji doživljavaju osjećaj zaljubljenosti koji za njih predstavlja novi oblik bliskog odnosa s drugom osobom. Doživljavaju njima sasvim nove i intenzivne emocije te ulaze u romantične veze koje se mogu razlikovati s obzirom na trajanje odnosa, ulogu partnera, stupanj intimnosti partnera te njihovu seksualnu aktivnost. [2]

Što se tiče zdravih adolescentskih veza, one su obilježene otvorenom komunikacijom, obostranim povjerenjem i bliskim godinama partnera. Zdrave veze pomažu adolescentima kako bi bolje razumjeli i spoznali sami sebe te im pruža određenu emocionalnu potporu koja im je potrebna. Izgradnjom takve zdrave veze,

razvijaju se razne psihološke karakteristike koje su bitne kako bi osoba sazrijela. Razvijaju se socijalne vještine, samopoštovanje, vještine upravljanja vlastitim emocijama te vještine prepoznavanja tuđih emocija, povjerenja i odanosti. [3]

Postoje i nezdrave romantične veze koje sa sobom nose određene rizike za adolescente. Glavni rizik nezdravih veza je sukob. Sukobi su sastavni dio svakog odnosa i ponekad su neizbježni, međutim bitno je znati upravljati sukobima te ih znati pravilno rješavati. U situacijama sukoba partnera, njihovih ciljeva i interesa može doći do frustracija te korištenja različitih nasilnih ponašanja. S obzirom da je adolescencija razvojno razdoblje u kojem se počinju graditi partnerski odnosi, postoji mogućnost usvajanja nekih negativnih i nasilnih obrazaca ponašanja u vezi koji se onda nerijetko znaju primjenjivati i kasnije u odrasloj dobi. Nadalje, nasilna ponašanja samom svojom pojavom uzrokuju niz štetnih posljedica kao što su narušavanje mentalnog i tjelesnog zdravlja adolescenata koji znatno utječu na ostatak njihova života. [4]

Upravo zato što je adolescencija burno razdoblje popraćeno snažnim promjenama i novim emocijama, zbog nedovoljnog iskustva i znanja kako se odnositi prema partneru te na koji način se trebaju rješavati sukobi vrlo je bitna edukacija da bi se nasilje u vezama izbjeglo te kako bi se pravovremeno znalo reagirati. Nasilje u mladenačkim vezama sve češća je pojava današnjice te zbog svoje učestalosti i sve više prevalencije predstavlja javno zdravstveni problem. Pojam samog nasilja u vezama mladih predstavlja pojavu fizičkih, psihičkih i/ili seksualnih nasilnih ponašanja koja se mogu javiti tokom intimnih veza. [2,4]

Ovim diplomskim radom nastoji se osvijestiti društvo a posebice mlade o problemu i učestalosti nasilja u vezama adolescenata. Isto tako želi se prikazati važnost prepoznavanja i prevencije nasilja kako bi se izbjegle neželjene posljedice.

2. Nasilje u mladenačkim vezama

Nasilje usmjereno prema bilo kojoj osobi nije prihvatljivo ponašanje te vrlo često započinje verbalnim maltretiranjem koje u većini slučajeva prelazi u druge oblike nasilja. Žrtve samog nasilja najčešće su izložene više vrsta nasilja a zbog velikog broja mogućih uzročnika teško je odrediti potencijalne nasilnike i žrtve. Nasilje je u današnje vrijeme sve češća pojava u društvu te zbog trajnih posljedica koje uzrokuje predstavlja sve veći javnozdravstveni problem. Postoje različita teorijska shvaćanja i definicije nasilja s obzirom da se ono tumači na mnoštvo različitih načina. [5,6]

Najpoznatija je definicija Svjetske zdravstvene organizacije (SZO/WHO) koja je 2002. godine nasilje definirala kao „svaki postupak namjernog korištenja fizičke snage i moći prijetnjom ili akcijom bilo prema samome sebi, prema nekoj drugoj osobi, prema grupi ljudi ili čitavoj zajednici, što uzrokuje ili bi moglo uzrokovati ozljede, smrt, psihološke posljedice, nerazvijenost ili deprivaciju.“ [7]

Olweus je 1998. godine, nasilje definirao kao agresivno ponašanje pri čemu se nanosi bol osobi sa strane nasilnika odnosno napadača koji za nanošenje boli koristi bilo predmet ili vlastito tijelo. [8]

Nasilje zapravo obuhvaća bilo koji postupak ili aktivnost koja se može označiti kao prijetnja od strane nasilnika (odnosno izvršioca nasilja) pri čemu dolazi do upotrebe određene sile u odnosu na žrtvu bez obzira o kojoj se vrsti sile radi, a cilj je da se žrtvi neposredno ili posredno nanese psihička ili fizička bol da bi se kontroliralo žrtvino ponašanje. Ukoliko se promatra sa sociološkog gledišta, nasiljem se smatra sve što ograničava i/ili sprječava razvoj i realizaciju pozitivnih ljudskih potencijala žrtve. [9]

U literaturi često se govori o šest faktora koje nasilje podrazumijeva, to su namjera da se povrijedi osobu ili da joj se nanese šteta, intenzitet i trajanje nasilja odnosno nasilnog ponašanja, moć koju ima nasilnik, ranjivost same žrtve, manjak podrške pružene žrtvi te na posljeticu posljedice kojima ponašanje nasilnika odnosno nasilje rezultira. [10]

Vrlo je važno poznavati razliku koja postoji između nasilja i zlostavljanja. Što se tiče zlostavljanja, ono se za razliku od nasilja definira se kao svaki oblik tjelesnog, emocionalnog, seksualnog zlostavljanja, zanemarivanja, nemarnoga postupanja ili iskorištavanja, što može rezultirati ozljeđivanjem, bolesti ili smrću. [11]

Isto kao što postoji mnoštvo definicija nasilja tako postoji i mnoštvo različitih definicija odnosno interpretacija definicija samog nasilja u vezama adolescenata međutim sve one imaju zajedničko da uključuju sadašnje ili bivše partnere. [12]

Nasilje u mladenačkim odnosno adolescentskim vezama može se definirati kao „obrazac nasilnog ponašanja koji uključuje prisile, manipulacije i/ili prijetnje, a provodi se kako bi se kontroliralo, manipuliralo, zastrašivalo ili dominiralo nad partnerom/partnericom.“ [3]

Vagi i suradnici 2013. godine dodali su još kako je nasilje u mladenačkim vezama vrsta nasilja koje se događa između intimnih bliskih partnera koji se tog trenutka zabavljaju ili su se prethodno zabavljali, a njihova dob kreće se između 10. i 24. godine života. [12]

Autori Ajduković i Ručević, su nasilje u mladenačkim odnosno vezama adolescenata definirali kao svaku prijetnju ili upotrebu određenog tjelesnog, verbalnog ili seksualnog zlostavljanja od strane jednog člana prema drugom članu nevjenčanog para, koji spada u kontekst ljubavne veze. S obzirom na spol, kod nasilja u mladenačkim odnosno adolescentskim vezama, partneri mogu biti različitog ili istog spola te ne moraju živjeti zajedno. [13]

Postoje tri poznata oblika nasilja koja se mogu pojaviti u vezama mladih a to su fizičko, psihičko odnosno emocionalno te seksualno nasilje. [3]

2.1. Oblici nasilja

Prema znanstvenoj literaturi nasilje kao problem promatra se kroz fizičko, psihičko i seksualno pri čemu se svako od njih razlikuje prema načinu na koji se osobu iskorištava ili napada. U ovom radu biti će navedena samo neka obilježja i pojavni oblici s obzirom na ove tri temeljne skupine iskazivanja nasilja.

2.1.1. Fizičko nasilje

Fizičko ili tjelesno nasilje najčešće se definira kao „bilo koji namjerni tjelesni napad ili tjelesni kontakt kojim se drugu osobu fizički ugrožava, ozljeđuje, izlaže tjelesnoj boli ili smrti koja se mogla izbjeći“ [14]

Samo tjelesno ili fizičko nasilje podrazumijeva učestalo ili jednokratno grubo, hotimično nanošenje boli i tjelesnih ozljeda. Ono se odnosi na svako namjerno uzrokovanje boli ili ozljeda koje rezultiraju fizičkom ozljedom ili duševnom boli žrtve. Također ono može uključivati: udaranje, čupanje, guranje i naguravanje, šamaranje, pljuvanje, prisiljavanje na neželjene aktivnosti, prisiljavanje da osoba ostane u određenoj prostoriji ili sobi te zaključavanje, uskraćivanje medicinske pomoći, uskraćivanje potrebnih lijekova ili nepotrebno davanje lijekova, nanošenje tjelesne nelagode (uskraćivanje osnovnih stvari za život kao što su voda ili hrana, stajanje ili sjedenje u bolnom ili neugodnom položaju), prisiljavanje na prekomjernu tjelesnu aktivnost te samo ograničavanje slobode osobi. Pokazatelji koji mogu upućivati na fizičko nasilje su primjerice razne ozljede i modrice koje se medicinski utvrđivanjem nalaze na mjestu na kojem nisu mogle nastati samostalnom ozljedom, sumnjive rane, lomovi, ogrebotine ili opekline. [14,15]

2.1.2. Psihičko nasilje

Psihičko nasilje podrazumijeva postupanje koje je verbalno i neverbalno a za rezultat ima smanjivanje samopoštovanja, integriteta i digniteta drugih osoba. Ono se zapravo odnosi na pokušaje dehumanizacije i podcjenjivanje osoba. Može uključivati prijetnje o napuštanju, prijetnje o korištenju nasilnih aktivnosti, namjerno zastrašivanje, laganje, ruganje, smišljanje i nazivanje pogrđnim imenima, namjerno socijalno izoliranje osobe, ignoriranje, uskraćivanje određenih informacija na koje osoba ima pravo, ponižavanje, zastrašivanje prekidom veze, nepoštivanje, pretjerano kritiziranje same osobe ili njenih postupaka, naređivanje i slično. [3,16]

Emocionalno nasilje definira se kao kontinuirano indiferentno i/ili neprijateljsko ponašanje osoba koje s pozicije moći nastupaju tako da žrtva može zaključiti da je

nevoljena, bezvrijedna ili neadekvatna što rezultira oštećenjem emocionalne stabilnosti i psihološkog kapaciteta, te samim time to negativno utječe na razvoj i život osobe koja je žrtva nasilja bilo kratkoročno ili dugoročno. Emocionalno nasilje može biti izraženo odnosno može se odvijati aktivno i pasivno. Pasivno emocionalno nasilje najčešće je povezano sa zanemarivanjem i emocionalnom nedostupnošću dok je aktivno emocionalno nasilje izravno usmjereno samom izloženom pojedincu. Emocionalno nasilje najčešće se odnosi na izoliranje osobe, teroriziranje, odbacivanje, iskorištavanje, ignoriranje, nepoticanje, prisiljavanje na život u opasnoj i nestabilnoj okolini, psihološka nedostupnost, poricanje emocionalne odgovornosti, ismijavanje, ruganje, vrijeđanje, ograničavanje i manipuliranje. [16]

Neki od pokazatelja koji mogu ukazivati na psihološko ili emocionalno nasilje su zdravstveni problemi koji nemaju organske osnove, nesanica i problemi sa snom, tuga, poremećaj u prehrani, povučенost, strah, usamljenost, depresivnost, socijalna izolacija, anksioznost nisko samopouzdanje, ponašanja koja nisu primjerena dobi, pretjerana aktivnost ili pretjerana pasivnost te na kraju emocionalna nestabilnost. Ukoliko dođe do psihološkog ili emocionalnog nasilja, vrlo je važno pružiti potporu žrtvi te uključiti stručnjake odnosno psihologa, psihoterapeuta, psihijataru, socijalnog pedagoga i razne druge radi oporavka i daljnjeg napretka u životu. [17]

2.1.3. Seksualno nasilje

Nadalje, seksualno nasilje se odnosi na sve postupke seksualnog uznemiravanja, odnosno sve postupke neželjenog seksualnog ponašanja druge osobe koja ugrožava dostojanstvo i sigurnost druge osobe odnosno žrtve. Ono uključuje tjelesne kontakte kao što su neželjeno dodirivanje, štipanje, pripijanje uz tijelo te ostavljanje na dostupnom mjestu pornografske i seksualne sadržaje. Također seksualno nasilje osim fizičkog može uključivati i verbalni napad to jest ponašanje koje se odnosi na prijetnje i nagovaranje žrtve na spolni odnos. Silovanje predstavlja seksualni kontakt bez dobrovoljnog pristanka osobe, vršen je primjenom sile i/ili prijetnje te se smatra najtežim oblikom seksualnog nasilja. [18]

Znakovi koji mogu upućivati da je žrtva bila podložna seksualnom nasilju su različite ozljede na grudima, ispod trbuha, genitalne infekcije, problemi s mokraćnim

mjehurom, česte glavobolje, poriv za učestalo tuširanje, naglo mršavljenje ili nagli dobitak na težini te izražene promjene u ponašanju (socijalna izolacija, anksioznost, depresija). [19]

Neki od emocionalni znakova seksualnog nasilja su različiti strahovi (strah od zatvorenog prostora, strah od mraka, kupaonice, od odlaska kući ili tjelesnog kontakta), nadalje plač, sram, depresija, zbunjenost, izoliranost, tjeskoba, krivnja, ljutnja i bespomoćnost. Ovakav oblik nasilja kod žrtve uzrokuje trajne, štetne i duboke psihičke i fizičke posljedice te u većini slučajeva nakon pretrpljenog seksualnog nasilja žrtvi je potrebno pružiti profesionalnu psihoterapijsku i psihološku potporu i pomoć. [18,20]

2.1.4. Kontroliranje i uhođenje

Dok neke institucije i autori kontroliranje svrstavaju kao jedan od oblika psihičkog nasilja, Svjetska Zdravstvena Organizacija (SZO/WHO) 2012. godine je u svojoj kategorizaciji kontroliranje izdvojila kao zaseban oblik odnosno zasebnu kategoriju nasilja. Prema SZO, kontroliranje uključuje „izolaciju osobe od obitelji i bliskih prijatelja, nadgledanje partnerovih postupaka i njegovog kretanja, ograničavanje pristupa financijskim izvorima, zabranu zapošljavanja, zabranu obrazovanja ili zabranu potrebne medicinske skrbi i njege.“ [21]

Uhođenje je prema Centru za kontrolu bolesti i prevenciju u Americi (eng. Centers for Disease Control and Prevention) također posebna kategorija nasilja. Centar za kontrolu bolesti i prevenciju u Americi uhođenje definira kao bilo koje ponašanje, nametnuto i uzastopno a na kraju rezultira stvaranjem osjećaja straha, brige za vlastitu ili sigurnost bliskih osoba kao što su obitelj ili bliski prijatelji. Uhođenje se odnosi na bilo koji nametnuti i prisilni način stupanja u kontakt protiv volje žrtve, uznemiravanje žrtve neželjenim i ponavljanim pozivima, porukama bilo u glasovnom ili tekstualnom obliku, prislušivanje, promatranje, praćenje ili provaljivanje u imovinu žrtve. [22]

3. Rizični i zaštitni čimbenici nasilja u vezama mladih

Pretrpljeno nasilje ostavlja na svakoj žrtvi teške posljedice pogotovo na adolescente koji su tada u najburnijoj i najosjetljivijoj fazi svog razvoja. Neke posljedice nasilja u vezama mladih kao što su narušeno zdravlje, narušen psihički i fizički integritet, anksioznost, depresija, zlorabica droga i alkohola, neželjena trudnoća, loš akademski uspjeh te suicidalnost ostavljaju trajnu i tešku štetu na žrtvama koje se kasnije moraju s njima suočiti. U takvim je situacijama važno što prije započeti sa otkrivanjem i popravljanjem nastale štete te poduzimati sve kako bi se nasilje i posljedice prevenirali. [23]

3.1. Rizični čimbenici

Kada se govori o tome zbog čega dolazi do nasilja u mladenačkim vezama, ne postoji najvažniji ili najčešći uzrok zbog toga što je svaka osoba pa tako i svaki odnos dviju osoba različit odnosno jedinstven. Rizični i zaštitni čimbenici kod osobe ne moraju nužno predstavljati i uzročno-posljedičnu vezu kako bi se objasnio događaj nasilja. Mogu biti pokazatelji za prevenciju i edukaciju, međutim mogu biti i simptomi ili posljedice nasilja. [20,24]

Postoji veliki broj rizičnih čimbenika koji mogu utjecati na nasilno ponašanje u vezama mladih. Oni se mogu definirati kao karakteristike odnosno atributi povezani s većom vjerojatnošću da se nasilje počini ili doživi. Prema autorici O'Keefe (2005) rizični čimbenici zaslužni za počinjenje nasilja u vezama adolescenata mogu se svrstati u nekoliko kategorija. Te kategorije odnose se na demografske karakteristike, prijašnja iskustva izloženosti nasilju, stavove prema nasilju, utjecaj vršnjaka, osobnost ili intrapersonalni čimbenici, druga problematična ponašanja i obilježja partnerskog odnosa. Što se tiče demografskih karakteristika to se odnosi na određene spoznaje prema kojima se veće stope nasilja u adolescentskim vezama odvijaju kod osoba koje imaju niži socioekonomski status, veće su stope nasilja prema partnerima u urbanim područjima nego u ruralnim te isto tako kod necjelovitih obitelji. Kategorija prijašnjih iskustava izloženosti nasilju, tvrdi kako su adolescenti koji su bili izloženi ili svjedočili obiteljskom nasilju tijekom djetinjstva u većem riziku da kasnije čine nasilje u vezi. (O'Keefe, 2005). Jedan od najjačih čimbenika za činjenje

nasilja u vezi predstavljaju pozitivni stavovi prema samom nasilju. Ovdje su vrlo bitni prijatelji, okolina u kojoj se adolescenti nalaze te utjecaja roditelja. Adolescenti sa manjim brojem prijatelja skloniji su nasilju u vezama. Također, i adolescenti koji se druže sa osobama koje podržavaju nasilje ili se nasilno ponašaju u većem su riziku da će i sami kasnije počinuti nasilje nad partnerom u vezi. Intrapersonalni čimbenici kao što su nisko samopoštovanje ili depresija povećavaju rizik za doživljavanje i počinjenje nasilja. Kod adolescenata koji su skloniji rizičnim ponašanjima postoji veća vjerojatnost da će kasnije ta nasilna ponašanja prakticirati nad svojim partnerom. Isto tako konzumacija različitih supstanci kao što su alkohol i droga predstavljaju povećavaju rizik za razvoj određenih nasilnih ponašanja nad partnerom u vezi. U zadnjoj kategoriji O'Keefe navodi kako slabije zadovoljstvo vezom, češće svađe i sukobi predstavljaju glavne čimbenike rizika za nasilna ponašanja. [24,31]

Ajduković i Ručević (2009) čimbenike rizika odgovorne za doživljavanje i počinjanje nasilja u vezama mladih razvrstavaju u tri skupine. Prva skupina odnosi se na individualne čimbenike koji uključuju nisko samopoštovanje i samopouzdanje osobe, preokupirana ili nesigurna privrženost prema partneru/partnerici, prijašnje iskustvo nasilja u obitelji, želja za dominacijom, moći i dokazivanjem, ljubomora, određena stereotipna uvjerenja kako bi trebali izgledati muško-ženski odnosi, ne znanje i nemogućnost prepoznavanja određenih nasilnih ponašanja, prava u vezi, konzumacija alkohola ili droge te stav kako je nasilje jedini način rješavanja nesuglasica i problema u vezi. Druga skupina čimbenika rizika odnosi se na interpersonalne čimbenike. Interpersonalni čimbenici odnose se na poteškoće kod izražavanja osjećaja, slabe komunikacijske vještine te nepoznavanje vještina rješavanja sukoba i problema pregovaranjem i kompromisom. Nadalje, treću skupinu čine čimbenici rizika na nivou zajednice odnosno društva. Oni uključuju pozitivan odnos okoline a isto tako i vršnjaka prema nasilju u vezi, razne medijske poruke koje promoviraju i prihvaćaju nasilje u vezama, količina nasilja prisutna u društvu te općenito toleriranje nasilja u društvu. [13]

Kaukinen 2014. godine kao rizične čimbenike još navodi spol, mentalno zdravlje, emocionalnu stabilnost osobe te zlouporabu psihoaktivnih tvari odnosno sredstava ovisnosti.

Što se tiče spola rezultati različitih istraživanja pokazali su kako su u znatno većoj mjeri, mladići bili žrtve fizičkog nasilja, dok su djevojke najčešće žrtve seksualnog nasilja. Što se tiče rodni razlika u doživljavanju i činjenju psihičkog nasilja one nisu pronađene. Mladići su skloniji podrugivanju i ismijavanju, nagovaranju, prisiljavanju te ucjenjivanju na seksualni odnos, skloniji su prijetnjama fizičkim nasiljem. Djevojke su sklonije ljubomori te kontroli svog partnera. Može se zaključiti kako su djevojke sklonije počinjenju psihičkog nasilja dok su mladići skloniji počinjenju seksualnog nasilja nad svojom partnericom. [3,31,32]

3.2. Zaštitni čimbenici

Zaštitni čimbenici, iako u manjem broju, smanjuju vjerojatnost pojave nasilja u vezama te ih treba prepoznati i što više koristiti. Oni za ulogu imaju razvijanje osjećaja samosvijesti, kompetentnosti i samovrednovanja adolescenata koji pomažu u prepoznavanju i izbjegavanju nasilja u vezama mladih. Neki zaštitnih čimbenika su socijalna podrška, privrženost obitelji, prijateljima, pozitivno školsko okruženje te samopoštovanje.

Socijalna podrška važna je zbog toga što daje snagu i sigurnost adolescentima. Usmjerava ih na ono što je dobro a što loše te kako reagirati i ponašati se u određenim situacijama.

Što se tiče privrženosti obitelji, romantična veza adolescenata ovisi o njihovim iskustvima u drugim bliskim odnosima s obitelji ili prijateljima. Bitno je spomenuti kako obitelj i bliski prijatelji imaju vrlo važnu ulogu u njihovom formiranju slike i stavova o partnerskim vezama.

Prema Bowlby-u (1988), adolescenti kojima je tijekom djetinjstva odnosno odrastanja pruženo više ljubavi, brige i topline od strane roditelja, razviti će pozitivan model ponašanja u romantičnim vezama te će biti obzirniji prema partneru/partnerici. Dok djeca kojoj su u djetinjstvu odnosno tokom odrastanja uskraćena ljubav, briga i toplina te su doživjeli zlostavljanje ili grubo roditeljstvo najvjerojatnije će sebe smatrati nedostojnima i imati poteškoće s povjerenjem prema partnerima. To kasnije u romantičnim odnosima može dovesti do pojave nasilnih ponašanja prema partneru/partnerici.

Samopoštovanje, ono utječe na emocije, ponašanje, kognicije te izgradnju odnosa s drugima. U okviru stava prema sebi samopoštovanje može biti pozitivno ili negativno. Osobe s koje imaju pozitivan stav prema sebi to jest imaju visoko samopoštovanje, konstruktivnije se suočavaju sa stresom i rješavanjem određenih problema. Nasuprot tome, osobe s niskim samopoštovanjem odnosno negativnim stavom prema sebi sklonije su poremećajima u ponašanju, emocionalnim poremećajima pa isto tako i nasilju nad partnerom u vezi. Visoko samopoštovanje vrlo je važan čimbenik zaštite u partnerskom nasilju. [25]

4. Prevencija nasilja

Zbog povećanja učestalosti nasilja u mladenačkim vezama potrebno je osvijestiti društvo kako nasilje utječe na žrtve i koje posljedice ono ostavlja. Važno je podići moralni odgoj društva radi etičnijeg pristupa u oblikovanju, donošenju zakona i pravila ponašanja kako bi se težilo ka promicanju boljeg društva bez nasilja te podizanju kvalitete života. Što se tiče prevencije nasilja i zanemarivanja ona je opsežan i sveobuhvatan proces kojim se želi spriječiti nasilje, uočiti potencijalne žrtve nasilja ili one koji to već jesu te im pružiti odgovarajuću skrb i psihosocijalnu pomoć. Prevenciju nasilja možemo podijeliti na primarnu, sekundarnu te tercijarnu.[11]

Primarna prevencija ima glavnu zadaću sprečavanja nasilja prije nego do njega dođe odnosno prije nego se ono dogodi. Ona zapravo služi za podizanje razine svijesti o prisutnosti nasilja kod građana, zdravstvenih, socijalnih, obrazovnih institucija te različitih vladinih i nevladinih organizacija. Vrlo je bitno društvo osvijestiti o tome što je zapravo nasilje u mladenačkim vezama, kada se ono javlja, u kojim oblicima, kako prepoznati rizične čimbenike, kako prepoznati nasilje i zlostavljanje te kako ga spriječiti. Primarnom prevencijom želi se utjecati na svu populaciju, društvo te na sve pružatelje zdravstvenih, obrazovnih, socijalnih usluga te prvenstveno na one koji su uključeni u odgoj i obrazovanje mladih. Nadalje, nositelji primarne prevencije nasilja su država i lokalne zajednice koje su potpomognute različitim vladinim i nevladinim organizacijama i institucijama. Problem nasilja zajedničkim bi snagama trebali rješavati policija, razne odgojno-obrazovne ustanove, zdravstvene ustanove, centri za socijalnu skrb te pravosudna tijela. Na razini zajednice i društva, primarna prevencija u potpunosti se provodi putem raznih programa i kampanja koji služe upravo podizanju javne svijesti o problemu nasilja. Na takav način javnosti se bolje prezentira sama raširenost i prisutnost nasilja u društvu, upoznaje ih se sa ljudskim pravima, potiče na osuđivanje bilo kojeg oblika nasilja te se isto tako javnost informira o mjestima gdje se nasilje i zlostavljanje mogu prijaviti i gdje se može potražiti pomoć ukoliko je nekome potrebna. Kroz medijske kampanje pokušava se podići svijest građana, informirati ih te zapravo osvijestiti o problemu nasilja. [11,23]

Sekundarna prevencija odnosno sekundarni oblik prevencije nasilja, namijenjen je adolescentima i njihovim obiteljima kod kojih postoji rizičan problem te članovima u

društvu koji posjeduju neki rizični čimbenik povezan sa zlostavljanjem i nasiljem. To se odnosi primjerice na roditelje koji su ovisni o raznim psihoaktivnim supstancama, drogama i alkoholu, na siromašne obitelji, vrlo mlade obitelji, roditelje djece koja imaju teškoće u razvoju, roditelje sa psihičkim poremećajima te roditelje koji su i sami ili su bili žrtve nasilje. Zadaća samog sekundarnog oblika prevencije obuhvaća otkrivanje i smanjenje broja različitih rizičnih čimbenika te poticanje i osnaživanje pozitivnih zaštitnih čimbenika. Ovdje se najčešće koriste razne aktivnosti i radionice koje mogu uključivati različita predavanja, edukacije, seminare te isto tako različite oblike škola. Najčešće se ovakve aktivnosti u potpunosti usmjeravaju na osobe koje su u riziku od nasilja. Nadalje, sekundarna prevencija fizičkog nasilja uključuje programe koji razvijaju različite potrebne kompetencije a uključuju usvajanje određenog znanja, načine kako se zaštititi te pružiti pomoć žrtvama nasilja. Ovakvi programi većinom uključuju teme o učenju vještina adekvatnog rješavanja problema, pravilnom nošenju sa stresom te kontroli ljutnje i bijesa. Cilj cijelog programa usmjeren je ka smanjenju rizika od nasilnog ponašanja. [11]

Također u sekundarnu prevenciju su uključeni i posjeti raznih socijalnih službenika ili sestara, otvaranje raznih centara i savjetovališta koja će pomoći u prevenciji nasilja. [26]

Tercijarna prevencija odnosi se na tretman odnosno intervenciju u slučaju nasilja. Usmjerenost ove prevencije je prvenstveno na osobe koje su već bile zlostavljane. Ona bi trebala pomoći ohrabriti osobu da razgovara o nasilju i da o njemu razmišlja bez ikakvog osjećaja srama, anksioznosti ili krivnje. Trebala bi pomoći u izražavanju žrtvinih osjećaja koji su povezani uz nasilje, smanjiti učestalost i intenzitet ponašajnih i emocionalnih posljedica. Nastoje se pojasniti te promijeniti negativni stavovi i razmišljanja o sebi, drugim osobama te okolini. Osobi se pomaže kod razvijanja odnosa te je se poučava o mogućnostima samopomoći i kako umanjiti osjećaj izoliranosti kroz razne terapijske radionice i grupe. [11]

5. Preventivni programi nasilja u mladenačkim vezama

Kako je nasilje u vezama mladih svakodnevno u porastu, potrebno je mlade naučiti i upoznati s nasilnim i neprimjerenim ponašanjima koja se najčešće mogu pojaviti u vezama te ih naučiti kako da ih pravovremeno spriječe. Ovdje su od iznimne važnosti preventivni programi. [27]

Preventivni programi se osmišljavaju tako da uzimaju u obzir socijalni kontekst, kojeg su spola te dobi osobe kojima je namijenjen preventivni program. Nadalje, ciljevi preventivnih programa koji se odnose na nasilje u vezama mladih bili bi podizanje razine svijesti i znanja o vrstama i oblicima nasilja koji se mogu pojaviti u vezi, prepoznavanje, pravovremeno sprječavanje te na kraju suzbijanje samog nasilja. [13]

Programi prevencije trebali bi učiti o pravilnom nenasilnom rješavanju sukoba, pravima u vezi, simptomima i uzrocima nasilja, prepoznavanju nasilja te gdje mladi mogu potražiti pomoć i na koji način mogu pružiti pomoć drugima. [28]

Što se tiče preventivnih programa u Republici Hrvatskoj, važno je spomenuti udrugu CESI (Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje), koja preventivne projekte nasilja u vezama mladih provodi već od 2004. godine. Jedan od projekta je Projekt „Pravo na život bez nasilja-prevencija nasilja u adolescentskim vezama“ koji je započeo 2004. godine a namijenjen je upravo učenicima srednjih škola. Sam program je podijeljen prema temama u pet cjelina a traje 11 školskih sati. Teme koje program obuhvaća su: „ljubav i veze, rod i spol, moć i nasilje u vezama, vještine potrebne za uspostavljanje i održavanje kvalitetne veze te ljudska prava“. Cilj projekta je stjecanje veće razine znanja upravo o ovoj temi, potvrda pozitivnih vrijednosti te kako bi se stekle određene vještine razvijanja i održavanja kvalitetne veze. [13]

Uz preventivne radionice, udruga CESI također je organizirala razne edukativne seminare koji su bili namijenjeni za adolescente ali i za stručnjake koji sa njima rade. Izdali su također edukativne materijale od kojih se ističu priručnik „Bolje spriječiti nego liječiti - prevencija nasilja u adolescentskim vezama“ koji je namijenjen za stručnjake koji rade s mladima kako bi se preveniralo nasilje u adolescentskim vezama te priručnik „Nasilne veze su bezveze“ koji je namijenjen za edukatore kako bi se provodile radionice i informiralo adolescente o zdravim vezama. [29,30]

Na nacionalnoj razini s ciljem suzbijanja nasilja u adolescentskim vezama, Društvo za psihološku pomoć (DPP) u suradnji s Odsjekom za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu je od 2009. godine započelo projekt kojeg provode studenti sa različitih studija. Također u okviru samog projekta izrađen je Priručnik „Prevenција nasilja u mladenačkim vezama“ koji opisuje sam preventivni program kroz četiri radionice kroz koje se nastoji povećati razinu poznavanja vlastitih prava u vezi, razjasniti različiti stavovi koji se odnose na dobre i sigurne adolescentske veze, nastoji se podići razina prepoznavanja nasilja u vezama, unaprijediti prepoznavanje vlastitog nasilnog ponašanja u vezi i izloženosti nasilju, preispitati spremnost osoba za sprječavanje i prekidanje nasilja u vezi te povećati razinu spremnosti kako bi se tražila i pružila pomoć osobama koje su izložene ili su bile izložene nasilju u vezi. [2,27]

Vrlo je važno kod preventivnih programa obuhvatiti što više mladih odnosno adolescenata kako bi se osvijestili o svojim pravima u vezi, naučili graditi kvalitetne „zdrave“ veze, kako bi spoznali težinu problema samog nasilja u vezama te kako bi naučili prepoznati i spriječiti nasilna ponašanja.

6. Metodologija

6.1. Problem istraživanja

Adolescencija je razdoblje između djetinjstva i odrasle dobi. Ono donosi razne burne promjene kod mladih osoba. Uz fizički, psihički i emocionalni razvoj, događaju se i promjene u odnosima s drugim osobama te se sve više razvija zanimanje za suprotni spol te romantične i intimne veze. Adolescenti su nerijetko suočeni sa neizbježnim sukobima u vezi koji zbog nedovoljnog znanja i iskustva o rješavanju i upravljanju sukobima mogu rezultirati nasilnim ponašanjem. Nasilje u mladenačkim vezama, odnosno vezama adolescenata sve češća je pojava današnjice te zbog svoje učestalosti i sve više prevalencije predstavlja javno zdravstveni problem. Zbog važnosti problema nasilja u mladenačkim vezama a posebice s obzirom na posljedice proveli smo istraživanje kako bi saznali jesu li učenici odabranih srednjih škola Varaždinske županije dovoljno informirani o nasilju u vezama mladih te znaju li ga prepoznati. Istraživanjem se željelo ispitati i incidenciju nasilja od strane partnera te jesu li ispitanici spremni pomoći žrtvi nasilja.

6.2. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja bio je ispitati prisutnost i oblike nasilja te moguće izvore podrške žrtvi nasilja na uzorku ispitanika učenika Srednje Strukovne škole i Druge Gimnazije u Varaždinu.

1. Ispitati učenike znaju li prepoznati čimbenike koji utječu na prisutnost nasilja u mladenačkim vezama.
2. Ispitati učenike prepoznaju li i na koji način nasilje u mladenačkim vezama.
3. Ispitati učenike jesu li ikada doživjeli ili počinili bilo koji oblik nasilja u vezi.
4. Ispitati učenike koji su oblik nasilja u vezi doživjeli ili počinili.
5. Ispitati učenike jesu li ikada o problemima u vezi razgovarali s nekom drugom osobom.
6. Ispitati učenike ukoliko su doživjeli fizičko, psihičko ili seksualno zlostavljanje od strane partnera jesu li to i kome prijavili.

7. Ispitati učenike jesu li spremni pružiti pomoć osobi koja je žrtva nasilja u vezi.
8. Ispitati učenike smatraju li da bi bilo korisno uvesti edukaciju o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole.

6.3. Hipoteze

H1: Ispitanici/učenici će znati prepoznati znakove nasilja u mladenačkim vezama.

H2: Ispitanici /učenici nisu doživjeli ili počinili bilo koji oblik nasilja u vezi.

H3: Ispitanici/učenici spremni su pružiti pomoć osobi koja je žrtva nasilnog ponašanja u vezi.

6.4. Metoda i instrument istraživanja

Instrument koji je bio korišten je anketa koja je bila konstruirana za potrebe ovog istraživanja (u prilogu br.1). Anketa je obuhvaćala pitanja koja su se odnosila na informacije o samim ispitanicima, njihovom spolu, dobi, školi i razredu koji pohađaju te ljubavnom statusu. Nadalje, bila su prisutna pitanja kojima se ispitalo znanje ispitanika o nasilju u vezama mladih, pitanja o prisutnosti nasilja i vrstama nasilja u vezama kod ispitanika te pitanja o spremnosti pružanja pomoći kod ovog oblika nasilja. Anketa je bila dobrovoljna i anonimna te distribuirana učenicima srednjih škola putem virtualnih učionica od strane pedagoginja. Također kako bi se učenici potaknuli na ispunjavanje ankete u škole su bili dostavljeni letci (Slika 1.) koji su izrađeni od strane pristupnice ovog diplomskog rada te su zatim postavljeni na oglasne ploče ili podijeljeni razrednicima kako bi ih prošli sa učenicima. Istraživanje se provodilo u vremenskom periodu od 02.05.2022-02.07.2022.

„JE LI OVO LJUBAV?!“

Nasilje u vezama mladih

86,4% mladih tijekom veze
doživjelo je neki oblik nasilja

93,1% mladih tijekom veze
počinilo je neki oblik nasilja

POSLEDICE NASILJA U VEZAMA MLADIH

KAKO BI SE NASILJE PREVENIRALO TE ZAŠTITILU MLADE NAJVAŽNIJE JE BRZO PREPOZNAVANJE NASILNIH OBLIKA PONAŠANJA KAKO BI SE ZATRAŽILA ADEKVATNA POMOĆ.

Nasilje u mladenačkim vezama zbog visoke učestalosti te mogućih posljedica predstavlja značajan javnozdravstveni, socijalni i obiteljski problem o kojem se ne govori dovoljno. Stoga Vas ovim putem molim da ispunite anketu koja će se koristiti u istraživanju prisutnosti nasilja u mladenačkim vezama u srednjim školama: Druga gimnazija Varaždin i Srednjoj strukovnoj školi Varaždin.

Link na kojem možete pristupiti anketi:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfTRLrQMKOTdZYho05k-l4WidZaNiTygHVuWt7YA42GoGpb2Q/viewform?usp=pp_url

NASILNOM PONAŠANJU NEMA OPRAVDANJA!!

Slika 6.4.2. Letak „JE LI OVO LJUBAV“

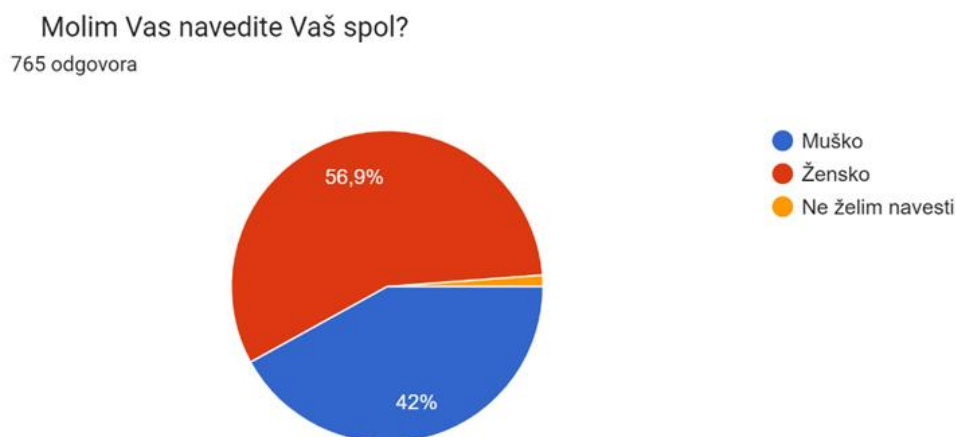
Izvor: Autor Iva Blazinarić

6.5. Uzorak istraživanja

Uzorak istraživanja bio je namjeran te je u istraživanju sudjelovalo 765 (64,8%) učenika srednjih škola Varaždinske županije. Iz Srednje Strukovne škole bilo je 399 (52,2%) ispitanika te iz Druge Gimnazije u Varaždinu njih 366 (47,8%). Što se tiče spola, od ukupnog broja ispitanika (765) sudjelovalo je 56,9% (435) osoba ženskog spola te 42% (321) muškog spola. Da spol ne želi navesti odgovorilo je njih 9 (1,2%). Prosječna dob bila je od 16-17 godina, njih 431 (56,3%), zatim slijede ispitanici u dobi od 14-15 godina kojih je bilo 220 (28,8%) te nešto manji broj, 114 (14,9%) bilo ih je u dobi od 18-19 godina. Što se tiče razreda koji polaze, 243 (31,8%) ispitanika navelo je kako polazi drugi razred, 235 (30,7%) prvi razred, 191 (25%) treći razred te 96 (12,5%) odnosno četvrti razred.

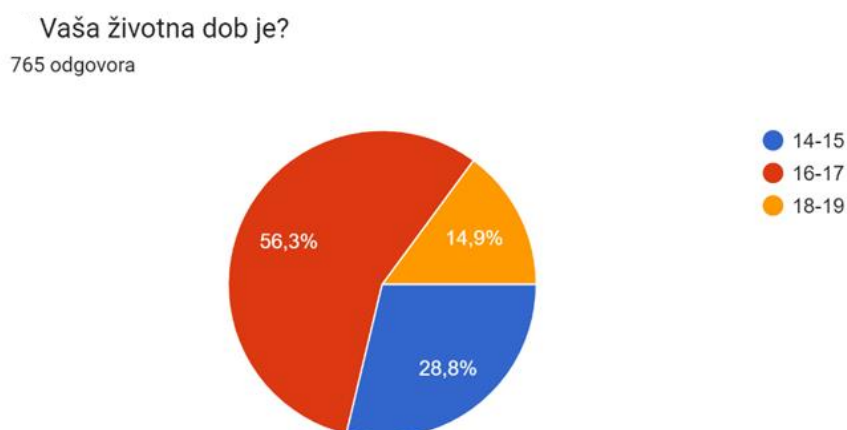
7. Rezultati istraživanja

Istraživanje koje je provedeno u obliku anketnog upitnika te distribuirano putem virtualnih učionica obuhvaća 765 ispitanika odnosno učenika. S obzirom na spol, 56,9% (435) ispitanika bilo je ženskog spola te 42% (321) muškog spola dok je 9 (1,2%) ispitanika izjavilo kako ne želi navesti spol. (Slika 7.1.)

Slika 7.1. Graf podjele prema spolu

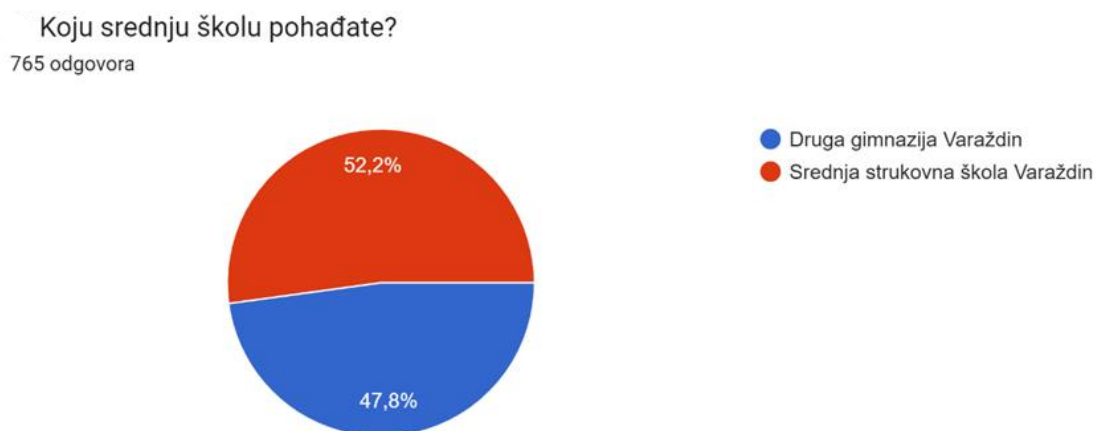
S obzirom na dob, najviše je bilo ispitanika u dobi od 16-17 godina, njih 56,3% (431). (Slika 7.2.)

Slika 7. 2. Graf podjele prema dobi

Zatim slijede ispitanici u dobi od 14-15 godina kojih je bilo 28,8% (220). Također, prikazano je kako je istu anketu popunio nešto manji broj njih 14,9% (114) u dobi od 18-19 godina.

Na pitanje koju školu pohađate, nešto veći broj ispitanika pohađa Srednju strukovnu školu u Varaždinu, njih 52,2% (399) te 47,8% (366) Drugu Gimnaziju u Varaždinu.

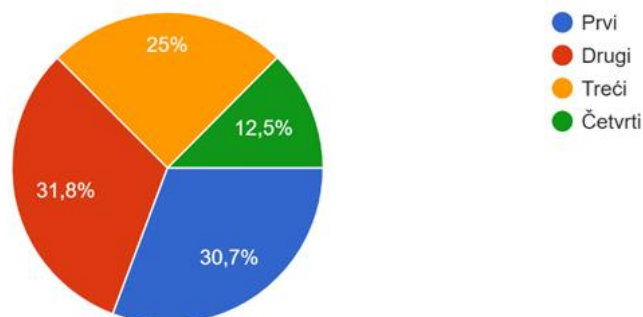

Slika 7.3. Graf podjele prema školi

Ispitanici su u najvećem broju polazili drugi razred, njih 243 (31,8%) dok nešto manji broj 235 (30,7%) polazi prvi razred.

Koji razred polazite?

765 odgovora

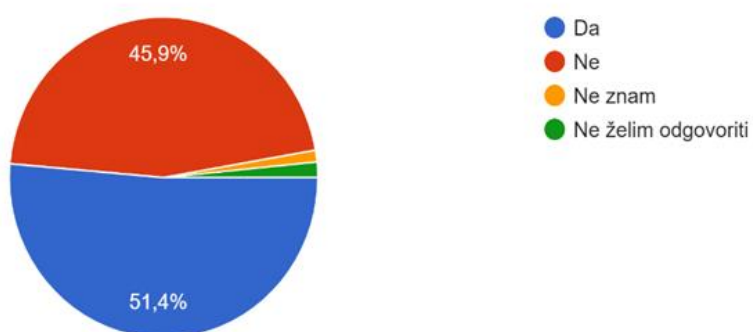
Slika 7.4. Graf podjele prema razredu

Slijede ispitanici koji polaze treći razred (19; 25%) a potom polaznici četvrtog razreda, njih 96 (12,5%) kojih je ujedno bilo i najmanje.

Slijedeće pitanje odnosilo se na to jesu li ispitanici/učenici trenutno u vezi.

Jeste li trenutno u vezi?

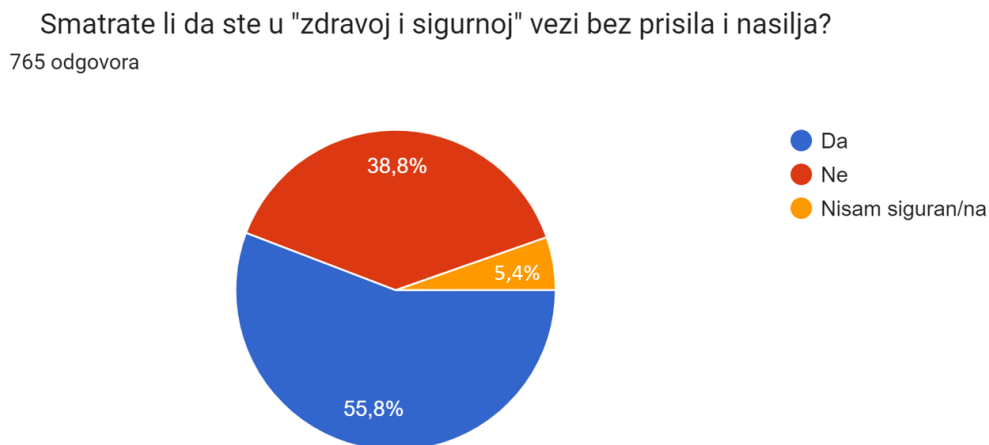
765 odgovora

Slika 7.5. Graf podjele prema ljubavnom statusu

Najveći broj ispitanika, 393 (51,4%) navelo je kako su trenutno u vezi, njih 351 (45,9%) navelo je kako trenutno nisu u nikakvoj vezi dok ih 12 (1,6%) nije željelo odgovoriti. Da ne zna je li trenutno u vezi navodi 9 (1,2%) ispitanika.

Na pitanje „Smatrate li da ste u "zdravoj i sigurnoj" vezi bez prisila i nasilja?“, 427 (55,8%) učenika smatra kako je u zdravoj i sigurnoj vezi bez prisila i nasilja.

Slika 7.6. Graf podjele prema mišljenju o sigurnosti veze

Da nisu u zdravoj i sigurnoj vezi bez prisila i nasilja smatra ih 297 (38,8%) dok njih 5,4% (41) nije sigurno nalazi li se u zdravoj i sigurnoj vezi bez prisila i nasilja.

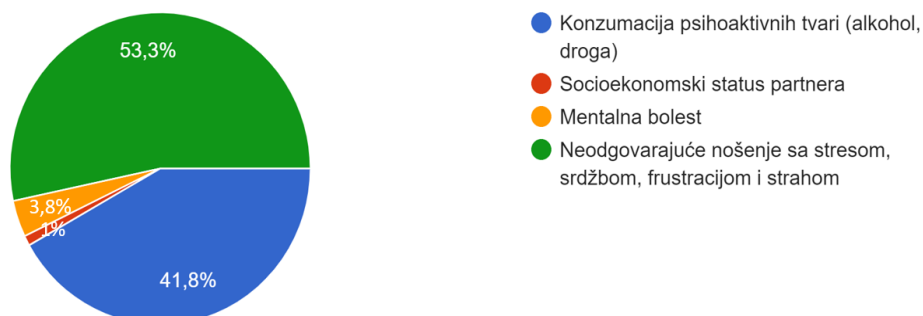
Kako je u svakoj vezi prije ili kasnije neizbježno biti nasilan jer nisu ispunjena očekivanja u vezi smatra 327 (42,7%) ispitanika, 204 (26,7%) misli da svatko jednom ili više puta ima kratki fitilj te da se drugačije ne može riješiti problem smatra njih 104 (13,6%). Neki od dobivenih odgovora na pitanje smatrate li da je u svakoj vezi prije ili kasnije neizbježno biti nasilan su „Nasilnost nije rješenje“, „Nasilje nije ljubav, bez obzira što se dogodilo ni jedan od partnera ne bi trebao postupati nasilno“, „Smatram da nasilje nije nešto što će riješiti bilo kakav problem. Važno je još u početku ne dovesti se u kontakt sa osobom koja bi nam mogla nauditi psihički ili fizički a ukoliko se znakovi nasilja jave, odnos se prekida odmah.“, „Ne mislim da je ikad potrebno ikad biti nasilan u vezi.“, „Sve se može riješiti razgovorom, „To nije način za rješavanje problema“.

Smatrate li da u svakoj vezi prije ili kasnije je neizbježno biti nasilan jer:	Broj ispitanika
Nisu ispunjena očekivanja u vezi	327
Svatko jednom ili više puta ima kratki fitilj	204
Drugačije se ne može riješiti problem	104
Ponekad je to znak ljubavi	27
Ponekad zaslužim da me se opameti	15
Često sam i sama bila/bio kriv za nasilje	10
Izbježno je biti nasilan	8
Ostalo	70
Ukupno	765

Tablica 1. Podjela prema mišljenju zbog čega u svakoj vezi prije ili kasnije je neizbježno biti nasilan

Što se tiče čimbenika koji utječu na prisutnost nasilja u mladenačkim vezama, 408 (53,3%) ispitanika smatra kako je jedan od glavnih čimbenik koji utječe na prisutnost nasilja u mladenačkim vezama neodgovarajuće nošenje sa stresom, srdžbom, frustracijom i strahom.

Jedan od glavnih čimbenika koji utječe na prisutnost nasilja u mladenačkim vezama je:
765 odgovora

Slika 7.7 Graf podjele prema čimbeniku koji utječe na prisutnost nasilja u mladenačkim vezama

Da je jedan od glavnih čimbenika koji utječe na prisutnost nasilja u mladenačkim vezama konzumacija psihoaktivnih tvari kao što su alkohol ili droga smatra njih 320 (41,8%), 29 (3,8%) ih navodi mentalnu bolest te 8 (1%) socioekonomski status partnera.

Kako zna prepoznati nasilje u mladenačkim vezama tvrdi 663 (86,7%) ispitanika dok njih 58 (7,6%) misli da ne zna.

Slika 7.8. Graf podjele prema prepoznavanju nasilja u mladenačkim vezama

Nešto manji broj njih, 44 (5,8%) nije sigurno zna li prepoznati nasilje u mladenačkim vezama.

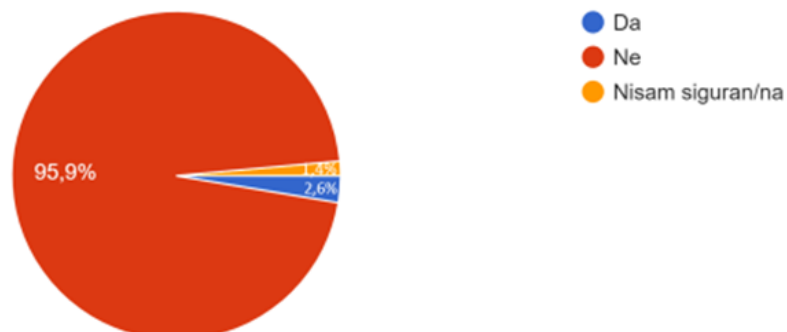
Možete li ukratko obrazložiti na koji način prepoznajete ili zbog čega ne možete prepoznati nasilje u mladenačkim vezama?	Broj ispitanika
Preskočeno pitanje	73
Modrice/Masnice po tijelu	417
Rane, ozljede	57
Ne znam	41
Ponašanje partnera i njegovi postupci (agresivnost, tučnjava, kontrola)	33
Strah	5
Ostalo	139
Sveukupno	765

Tablica 2. Podjela prema načinu prepoznavanja nasilja u mladenačkim vezama

Najveći broj ispitanika, 417 (54,5%) navelo je kako nasilje u mladenačkim vezama prepoznaju na temelju modrica/masnica na tijelu. Drugi najčešći odgovor bio je rane, ozljede (7,5%), nadalje ponašanje partnera i njegovi postupci kao što su agresivnost, tučnjava, kontrola (4,3%) dok 41 (5,4%) ispitanik navodi da ne zna prepoznati nasilje u mladenačkim vezama. Neki od odgovora koji su također bili su: „Uvijek postoje neke nesigurnosti u vezi zbog koje može doći do problema, to može biti ne samo fizičko već i psihičko npr. manipulacija, varanje“, „Ukoliko vidim promjene u ponašanju kod osobe“, „Smatram da nasilje ne mora biti isključivo fizičko nego već na primjer zabrane ili neke situacije koje partner brani ili loše reagira su određena vrsta nasilja“, „Ružno ponašanje“, „Prepoznajem po ponašanju osoba i po izgledu. To mogu biti npr. potištenost, umor, srditost, ljutnja, ako se osoba drugačije ponaša nego inače te također modrice po tijelu ili nešto slično što je rezultat fizičkog nasilja.“, „Povlačenje u sebe, depresija, odguravanje prijatelja, masnice“, „Ovisi o tome koliko dobro poznajemo osobe koje su u vezi i obliku nasilja koji se događa. Ako se osoba ponaša neuobičajeno ili prestane razgovarati s prijateljima bez objašnjenja, to bi moglo značiti da je osoba u nasilnoj vezi. Nasilje u vezama je često teško prepoznati jer se žrtve nasilja često pokušavaju ponašati kao da je sve u redu zbog srama ili straha.“.

Slijedeće pitanje odnosilo se na doživljeno nasilje tijekom veze, pa je tako 734 (95,9%) ispitanika odgovorilo kako nije doživjelo nikakav oblik nasilja u vezi.

Jeste li doživjeli bilo kakav oblik nasilja u vezi?
765 odgovora

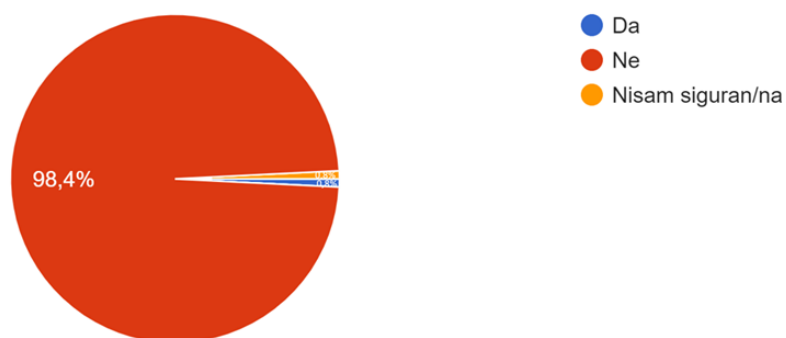

Slika 7.9. Graf podjele prema doživljenom nasilju u vezi

Da je tijekom veze doživjelo neki oblik nasilja od strane partnera navodi njih 20 (2,6%) dok ih 11 (1,4%) nije sigurno jesu li doživjeli ili bili izloženi bilo kakvom obliku nasilja tijekom veze.

Na pitanje jesu li počinili bilo kakav oblik nasilja u vezi 753 (98,4%) ispitanika odgovorilo je sa ne.

Jeste li vršili bilo kakav oblik nasilja u vezi ?
765 odgovora

Slika 7.10. Graf podjele prema počinjenju nasilja u vezi

Tijekom veze nasilje nad partnerom počinilo je 6 (0,8%) ispitanika te je isti broj njih odgovorilo kako nije sigurno.

Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA možete li opisati koji oblik nasilja ste doživjeli ili vršili?	Broj ispitanika
Cura me ubola nožem	1
Gušenje	1
Manipulacija	3
Nagovaranje na nešto sto nisam htjela.	1
Pipkanje	1
Prijetio mi je i ponižavao me	1
Psihičko, deranje, prijetnje	4
Pusa	1
Slanje mojih privatnih fotografija vršnjacima po cijelom gradu, ali i starijim osobama	1
Sveukupno	14

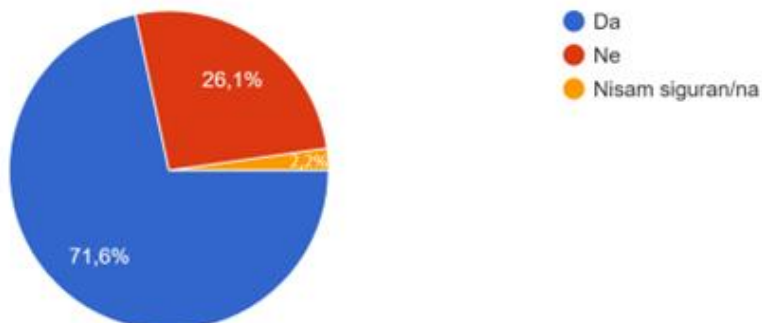
Tablica 3. Podjela prema obliku počinjenog ili pretrpljenog nasilja

Kako je doživjelo ili počinilo neki oblik nasilja, navodi 14 (1,83%) ispitanika. Nasilni postupci koje su doživjeli ili počinili su gušenje, manipulacija, nagovaranje, diranje („pipkanje“), prijetnje i ponižavanje, nagovaranje na neželjene aktivnosti, psihičko i mentalno nasilje, deranje, prijetnje te slanje privatnih fotografija vršnjacima po cijelom gradu, ali i starijim osobama.

Slijedeće pitanje bilo je „U vezi, je li Vas vaš partner ikada kontrolirao? Primjerice, nadzirao ili prisluškivao vaše razgovore ili provjeravao s kime se družite?“. Na ovo pitanje, 548 (71,6%) ispitanika odgovorilo je potvrdno to jest kako su doživjeli kontroliranje od strane partnera u vezi.

U vezi, je li Vas vaš partner ikada kontrolirao? Primjerice, nadzirao ili prisluškivao vaše razgovore ili provjeravao s kime se družite?

765 odgovora

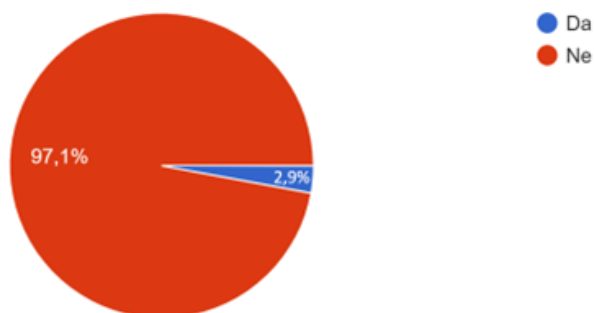
Slika 7.11. Graf podjele prema kontroliranju od strane partnera u vezi

Da nije doživjelo kontroliranje od strane partnera navodi njih 200 (26,1%) dok ih 17 (2,2%) nije sigurno.

Sljedeće pitanje odnosi se na kontroliranje partnera i njegovih postupaka.

Kontrolirate li Vi svog partnera i njegove postupke ?

765 odgovora

Slika 7.12. Graf podjele prema kontroliranju partnera u vezi

Svog partnera i njegove postupke ne kontrolira 743 ispitanika (97,1%) a 22 (2,9%) ih priznaje kako su tijekom veze kontrolirali svog partnera i njegove postupke.

Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA, na koji način kontrolirate partnera?	Broj ispitanika
Da mi bar kaže gdje je i kuda ide	8
Partnerovo ponašanje, provjera mobilnog uređaja i društvenih mreža	6
Gledam ga	1
Kontroliram svog partnera na način da ju usmjeravam tako što ju zamolim da ne radi nešto nepromišljeno i nešto što ona nikad nije radila a ja jesam i znam kakve posljedice se mogu dogoditi.	1
Manipulacijom	1
Preko svega	1
Svatko ima neku unutarnju potrebu znati što i s kim partner radi, kontroliranje ne mora značiti i manipuliranje	1
Sveukupno	19

Tablica 4. Podjela prema načinu kontroliranja partnera u vezi

Rezultati u tablici prikazuju kako je 19 (2,35%) ispitanika odgovorilo da kontrolira svog partnera a najčešći način na koji kontroliraju svog partnera odnosi se na provjeru kuda i s kime se njihov partner kreće te provjera mobilnog uređaja i društvenih mreža.

Na slijedeće pitanje „Je li Vas partner ikada vrijeđao ili ponižavao?“ 724 (94,6%) ispitanika odgovorilo je kako ih partner tijekom veze nije vrijeđao ni ponižavao.

Slika 7.13. Graf podjele prema vrijeđanju ili ponižavanju od strane partnera u vezi

Nadalje, 28 (3,7%) njih navodi kako je bilo ponižavano ili vrijeđano od strane partnera tijekom veze dok ih 13 (1,7%) nije sigurno.

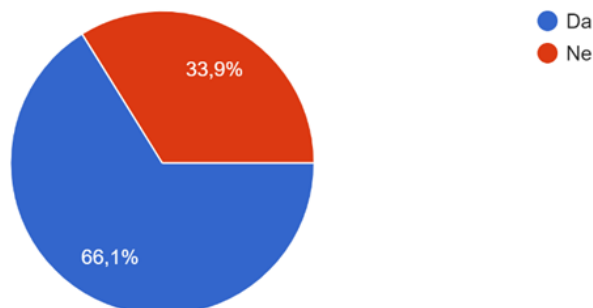
Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA, u kojim situacijama Vas je partner ponižavao?	Broj ispitanika
Pred prijateljima i preko poruka	5
Tijekom svađe	4
Kad je izgubila u čovječe ne ljuti se	1
Kad joj nije bilo po volji	1
Kad se htio osjećati bolje	1
Kad smo bili različito oraspoloženi, primjerice, ja sretna, a partner loše volje	1
Kad smo prekinuli, ispričao je cijelom razredu sve šta mi je uradio, seksualno	1
Kada je bio pod stresom.	1
Kada je konzumirao alkohol	1
Na javnom toaletu	1
Najčešće kada nije bilo po njegovom	1
Nakon prekida, u “šalama”, iz “zezancije”, putem SMS-a, nakon ne dobivanja onoga što je htio	1
Nazivao ružnim imenima	1
Ne bih spomenula.	1
Pričao je o drugim curama i pričao je s njima	1
Verbalno vrijeđao izgled i ponašanje	1
Sveukupno	23

Tablica 5. Podjela prema načinu vrijeđanja ili ponižavanja od strane partnera tijekom veze

Načine na koje ih je partner vrijeđao ili ponižavao navelo je 23 (3%) ispitanika a najčešći odgovori bili su da je to ponižavanje i vrijeđanje tijekom svađe, kada nije bilo po njegovom, nazivanje pogrđnim imenima te vrijeđanje pred prijateljima.

Zastrašivanje prekidom veze ili stvaranje osjećaja krivnje od strane partnera tijekom veze doživjelo je 506 (66,1%) ispitanika.

Jeste li ikada doživjeli zastrašivanje prekidom veze ili stvaranje osjećaja krivnje od strane partnera?
765 odgovora

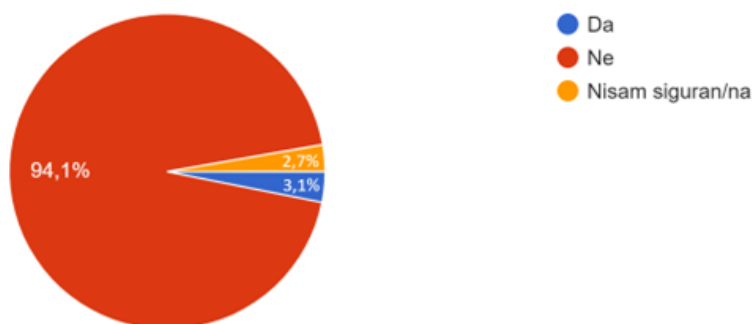

Slika 7.14. Graf podjele prema doživljenom zastrašivanju prekidom veze ili stvaranju osjećaja krivnje od strane partnera tijekom veze

Nešto manji broj, odnosno 259 (33,9%) njih odgovorilo je kako nikada nije doživjelo zastrašivanje prekidom veze ili stvaranje osjećaja krivnje od strane partnera tijekom veze.

Sljedeće pitanje odnosi se na zastrašivanje partnera prekidom veze u svoju korist.

Jeste li Vi ikada zastrašivali svog partnera prekidom veze u svoju korist?
765 odgovora

Slika 7.15. Graf podjele prema zastrašivanju partnera prekidom veze ili stvaranju osjećaja krivnje tijekom veze

Kako tijekom veze nisu zastrašivali partnera prekidom veze u svoju korist odgovorilo je 720 (94,1%) ispitanika dok 24 (3,1%) njih priznaje zastrašivanje partnera prekidom veze.

Na pitanje jesu li ispitanici ikada doživjeli fizičko nasilje, odnosno je li ih partner ikada namjerno udario rukama, nogama ili predmetima, velik broj odnosno 750 (98%) njih odgovorilo je kako nije.

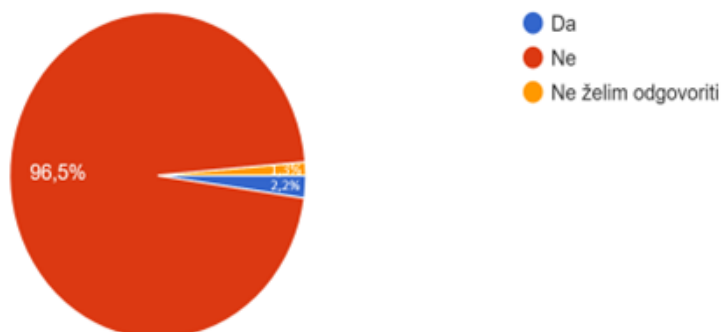

Slika 7.16. Graf podjele prema doživljenom fizičkom nasilju tijekom veze

Udaranje rukama, nogama ili predmetima od strane partnera u vezi doživjelo je njih 17 (1,3%) dok ih 10 (0,7%) nije željelo odgovoriti.

„Jeste li ikada bili prisiljeni od strane partnera na nešto što ne želite?“

Jeste li ikada bili prisiljeni od strane partnera na nešto što ne želite?
765 odgovora

Slika 7.17. Graf podjele prema doživljavanju prisile od strane partnera tijekom veze

Na ovo pitanje 738 (96,5%) ispitanika odgovorilo je sa „Ne“, 17 (2,2%) ih je odgovorilo kako su bili prisiljeni od strane partnera na nešto što nisu željeli, dok ih 10 (1,3%) odnosno nije željelo odgovoriti.

Nadalje, u tablici možemo vidjeti na koje su neželjene aktivnosti bili prisiljeni ispitanici od strane svog partnera tijekom veze.

Ukoliko ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA, ukratko navedite što ste neželjeno morali učiniti?	Broj ispitanika
Ne želim odgovoriti	4
Seksualno zlostavljanje	2
Da	1
Fizičke aktivnosti	1
Ići na mjesta gdje nisam htjela ići i zapravo svaku stvar koju si je on umislio da želi ja sam morala napraviti jer mi je prijetio.	1
Otići na zabavu	1
Pijenje alkohola	1
Poslati mu neke slike koje nisam htjela	1
Slati svoje privatne fotografije ili bi on slao moje slike mojim roditeljima	1
Sveukupno	13

Tablica 6. Podjela prema neželjenim aktivnostima na koje su bili prisiljeni ispitanici od

strane partnera tijekom veze

Na pitanje jesu li ispitanici ikada prisilili svog partnera na nešto što ne želi, njih 755 (98,7%) odgovorilo je kako nisu.

Slika 7.18. Graf podjele prema vršenju prisile na partnera tijekom veze

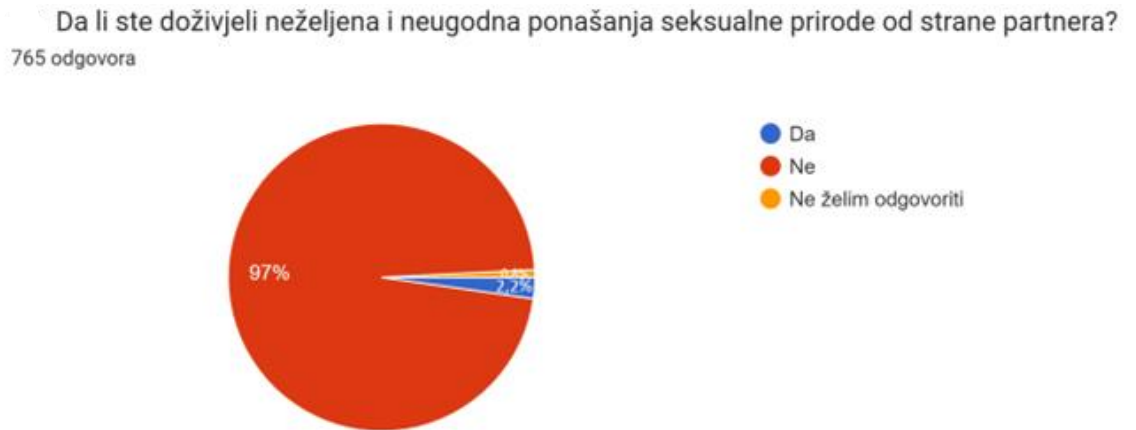
Da je tijekom veze prisililo svog partnera na nešto što ne želi odgovorilo je njih 5 (0,7%) dok je isto tako jednak broj odgovorio kako nije sigurno.

Ukoliko ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA, ukratko navedite na što ste prisilili partnera?	Broj ispitanika
Gledanje Barbie	1
Ne znam	1
Trošenje velike količine keša	1
Sveukupno	3

Tablica 7. Podjela prema načinu prisile partnera tijekom veze

Od ukupno 5 (0,7%) ispitanika koji su na prethodno pitanje odgovorili da su tijekom veze prisilili svog partnera na nešto što ne želi, odgovor na pitanje na što su to prisilili partnera dalo je samo njih 3. Odgovori su redom bili kako je to uključivalo gledanje neželjenog filma/crtića, prisila partnera/ice na trošenje velike količine novaca te je jedan ispitanik napisao kako ne zna na što je prisilio partnera/icu.

Nadalje, slijedi pitanje jesu li ispitanici ikada doživjeli neželjena i neugodna ponašanja seksualne prirode od strane partnera.

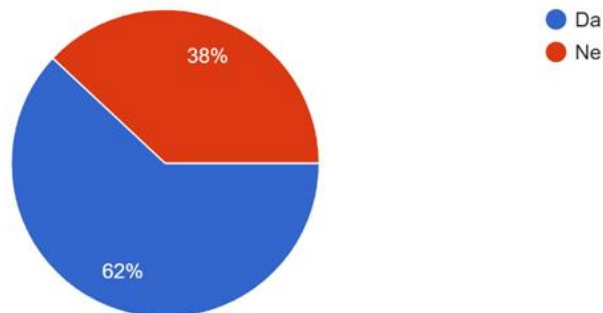

Slika 7.3. Graf podjele prema doživljenom seksualnom nasilju od strane partnera tijekom veze

Da je od strane partnera doživjelo neželjena i neugodna ponašanja seksualne prirode priznaje 17 (2,2%) ispitanika, 6 (0,8%) ih nije željelo odgovoriti a 742 (97%) njih odgovorilo je sa „Ne“.

Na pitanje jesu li ikada razgovarali s nekime o problemima u svom odnosu ili vezi, 474 (62%) ispitanika odgovorilo je potvrdno odnosno da su razgovarali s nekom drugom osobom.

Jeste li ikada razgovarali s nekime o problemima u Vašem odnosu/vezi?
765 odgovora

Slika 7.20. Graf podjele prema razgovoru s nekime o problemima u odnosu/vezi

Kako nikada nisu razgovarali s nekime o problemima u odnosu/vezi odgovorilo je njih 291 (38%).

Sljedeće pitanje odnosi se na prijavu doživljenog nasilja/zlostavljanja od strane partnera.

Ukoliko ste doživjeli fizičko, psihičko ili seksualno zlostavljanje od strane partnera, jeste li to nekome prijavili?
765 odgovora

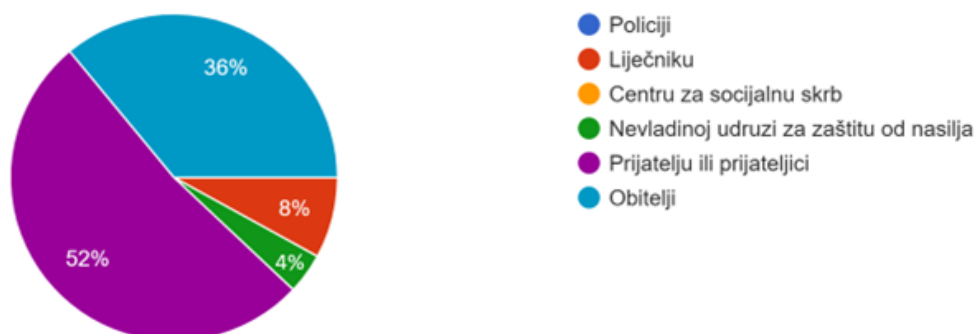

Slika 7.21. Graf podjele prema prijavi doživljenog nasilja/zlostavljanja u vezi

Velik broj ispitanika, 733 (95,8%) njih odgovorilo je kako nisu doživjeli nikakav oblik nasilja od strane partnera. Da nasilje nije prijavilo zbog straha i srama odgovorilo je njih 14 (1,8%), 13 (1,7%) ih navodi kako je prijavilo nasilje dok je 5 ispitanika (0,7%) odgovorilo kako nasilje nije prijavilo zbog toga što ne znaju kome bi se obratili.

Na pitanje kome su prijavili nasilje, odgovorilo je 25 ispitanika.

Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA, kome ste nasilje prijavili?
25 odgovora

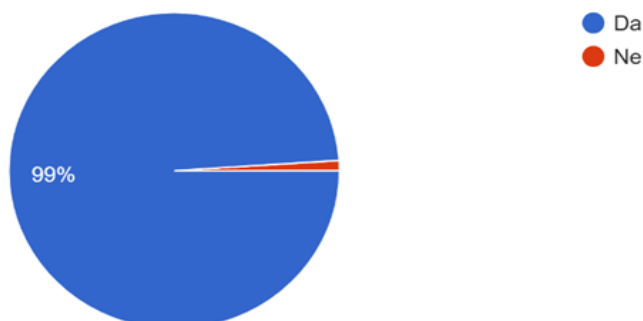

Slika 7.4. Graf podjele prema prijavi nasilja/zlostavljanja u vezi

Zbog prisutnosti nasilja prijatelju ili prijateljici obratilo se 13 ispitanika (52%), 9 (36%) ih je nasilje prijavilo obitelji, 2 (8%) liječniku te je 1 ispitanik (4%) naveo kako je nasilje prijavio nevladinoj udruzi za zaštitu od nasilja.

„Jeste li spremni pružiti pomoć osobi nad kojom se vrši nasilje u vezi?“, na ovo pitanje, 757 (99%) ispitanika odgovorilo je potvrdno odnosno kako je spremno pružiti pomoć osobi koja je žrtva nasilja u vezi.

Jeste li spremni pružiti pomoć osobi nad kojom se vrši nasilje u vezi?
765 odgovora

Slika 7.23. Graf podjele prema spremnosti pružanja pomoći osobi nad kojom se čini nasilje u vezi

Tek 8 (1%) njih navodi kako žrtvi nasilja ne bi pružilo pomoć.

Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa NE, zbog čega niste spremni pružiti pomoć osobi nad kojom se vrši nasilje u vezi?	Broj ispitanika
Ne	3
Ne znam	2
Jer nikad nisam bio u vezi i ne znam što napraviti	1
Neda mi se	1
Ne znam kako	1
Sveukupno	8

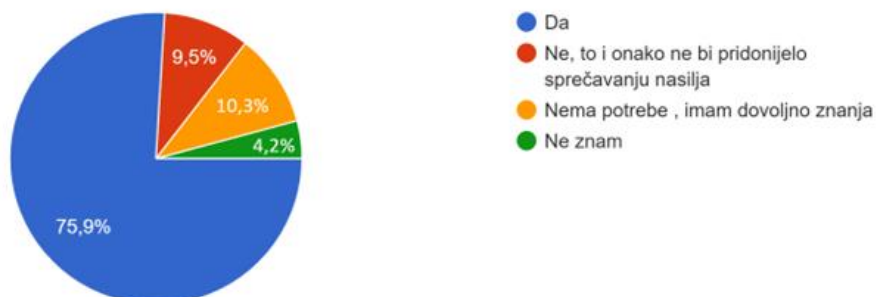
Tablica 8. Podjela prema odgovoru zbog čega niste spremni pružiti pomoć osobi nad kojom se vrši nasilje u vezi

Velik broj ispitanika koji su na prethodno pitanje odgovorila sa „Ne“ zbog ne znanja nije spremno pružiti pomoć osobi koja je žrtva nasilja u vezi kao što se vidi iz tablice 8.

Na pitanje o uvođenju edukacije o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole kako bi takvo nasilje učenici znali prepoznati korisnim smatra 581 (75,9%) ispitanik.

Smatrate li da bi bilo korisno uvesti edukaciju o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole kako bi takvo nasilje učenici znali prepoznati ?

765 odgovora

Slika 7.24. Graf podjele prema mišljenju o korisnosti uvođenja edukacije o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole kako bi ga učenici znali prepoznati

Da edukaciju ne treba uvoditi zbog toga što to ionako ne bi pridonijelo sprečavanju nasilja odgovorilo je 79 (10,3%) ispitanika, 73 (9,5%) ih smatra kako nema potrebe zbog toga što imaju dovoljno znanja dok je njih 32 (4,2%) odgovorilo sa ne znam.

Zbog čega smatrate da bi odnosno ne bi trebalo uvesti edukaciju o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole?	Broj ispitanika
Preskočeno pitanje	289
Ne znam	176
Da se nasilje prepozna i spriječi	122
Da se nauči	26
To i onako ne bi pomoglo sprečavanju nasilja	5
Imam dovoljno znanja o tome	2
Ostalo	145
Sveukupno	765

Tablica 9. Podjela prema odgovoru zbog čega smatrate da bi odnosno ne bi trebalo uvesti edukaciju o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole

Tablica prikazuje odgovore ispitanika zbog čega smatraju da bi odnosno ne bi trebalo uvesti edukaciju o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole. Većina je

odgovorila sa „Ne znam“ dok isto tako velik broj smatra kako bi edukaciju u srednje škole trebalo uvesti zbog toga da se nauči više o nasilju u vezama mladih te kako bi se nasilje pravodobno spriječilo.

Postoji li nešto što biste željeli navesti u svezi partnerskog nasilja a što nismo obuhvatili?	Broj ispitanika
Preskočeno pitanje	214
Ne, sve je navedeno	518
Ne znam	21
Ostalo	12
Sveukupno	765

Tablica 10. Podjela prema odgovoru postoji li nešto što bi naveli u svezi partnerskog nasilja a što nije obuhvaćeno

Na posljednje pitanje „Postoji li nešto što biste željeli navesti u svezi partnerskog nasilja a što nismo obuhvatili?“ 518 (67,7%) ispitanika je odgovorilo sa „Ne“. Neki od odgovora na ovo pitanje također su bili: „Želim navesti da se svakoj osobi treba objasniti da se zbog nekih loših stvari može završiti i u zatvoru, možda bi tada shvatili da ne vrijedi biti nasilnik već naći osobu koju vole“, „To da ponekad nije kriv samo onaj koji vrši nasilje već može biti da je kriv i onaj koji se kasnije smatra žrtvom.“, „Pošto mladi danas stupaju u “veze” u ranijim dobima, drago mi je da se provode ovakve ankete i mislim da je važno osvijestiti generacije o ovakvim temama“, „Možda bi napomenula da neki ljudi u vezama dosta manipuliraju jedni drugima iz vlastite koristi i rade žrtvu iz sebe kada nešto nije po njihovom te bi možda trebalo malo više posvetit pažnju na to da li se zapravo može nekome vjerovati ili ne“.

8. Zaključak

Prisutnost nasilja u mladenačkim vezama u današnje vrijeme predstavlja sve veći socijalno i javnozdravstveni problem zbog svoje visoke prevalencije. Nasilje u mladenačkim vezama oblik je nasilnog ponašanja koje se odvija između intimnih partnera koji su u dobi između 10. i 24. godine života a uključuje različite manipulacije, prisile ili prijetnje, upotrebu određenog tjelesnog, seksualnog ili verbalnog zlostavljanja a provodi se radi kontroliranja, zastrašivanja ili dominiranja partnera/partnerice. Postoji tri oblika nasilja koja se najčešće mogu pojaviti u vezama adolescenata a to su fizičko, psihičko odnosno emocionalno te seksualno nasilje dok neki autori kontroliranje i uhođenje također navode kao zasebnu kategoriju. Postoje rizični čimbenici koje bi trebalo izbjegavati te zaštitni čimbenici koji služe za razvijanje osjećaja samosvijesti, kompetentnosti i samo vrednovanja te oni pomažu u prepoznavanju i izbjegavanju.

U provedenom je istraživanju sudjelovalo 765 učenika srednjih škola od kojih je veći dio (56,9%) bio ženskog spola te u dobi od 16-17 godina (56,3%). Što se tiče srednjih škola koje su pohađali, 52,2% (399) ispitanika pohađa Srednju strukovnu školu dok 47,8% (366) pohađa Drugu gimnaziju u Varaždinu. Za vrijeme provođenja istraživanja 51,4% (393) ispitanika navelo je kako su trenutno u romantičnoj vezi te smatraju da je to „zdrava i sigurna vezi“ bez prisila i nasilja. Provedenim istraživanjem može se zaključiti kako je potvrđena prva hipoteza, odnosno većina ispitanika znala je prepoznati znakove nasilja u mladenačkim vezama. Većina ispitanika (95,9%) nije doživjela ni počinila (98,4%) nikakav oblik nasilja u vezi čime je potvrđena i druga hipoteza. Iako u nešto manjem broju, 2,6% (20) navelo je kako su u vezi ipak doživjeli neki oblik nasilja od strane partnera te je njih 0,8% (6) priznalo kako je nad partnerom tijekom veze počinilo neki oblik nasilja. Najzastupljeniji oblik bio je kontroliranje od strane partnera što je doživjelo 71,6% (548) dok je 2,9% (22) ispitanika tijekom veze kontroliralo svog partnera i njegove postupke. Zanimljivo je kako čak 66,1% (506) ispitanika tvrdi da su doživjeli zastrašivanje prekidom veze ili stvaranje osjećaja krivnje od strane partnera te su gotovo svi ispitanici (98%) odgovorili da u vezi nisu doživjeli fizičko nasilje. Međutim rezultati istraživanja pokazali su, iako u manjini, postoje i ispitanici koji su tijekom veze pretrpjeli fizičko nasilje, njih 1,3% (17) te oni koji su bili prisiljeni na

neželjene aktivnosti (2,2%). O problemima u svojim vezama nedovoljno razgovaraju te oni koji su doživjeli neki oblik nasilja u vezi nasilje nisu prijavili zbog straha i srama (1,8%), zbog toga što nisu znali kome se obratiti za pomoć (0,7%) dok je 1,7% (13) ispitanika/učenika nasilje prijavilo najčešće prijatelju ili prijateljici. Istraživanje pokazuje spremnost većine (99%) ispitanika na pružanje pomoći osobi koja je žrtva nasilja u vezi čime se može potvrditi i treća, zadnja hipoteza.

Zbog posljedica koje nasilje ostavlja na žrtve nužno je znati prepoznati nasilna ponašanja te ih izbjeći i prevenirati. Smatram da je u današnje vrijeme najčešći oblik nasilja upravo psihičko nasilje te kontrola partnera i njegovih postupaka. Iako rjeđe fizičko nasilje je u vezama mladih itekako prisutno. Postoji mnogo više adolescenata koji su doživjeli neki oblik nasilja u vezi a da toga nisu ni svjesni te nasilje nisu prijavili zbog razno raznih razloga. Međutim ukoliko ih se kvalitetno i temeljito educira o svim oblicima nasilja, na koji način možemo prepoznati nasilje i kome se obratiti bilo bi mnogo više prijavljenih i riješenih slučajeva. Dakako, pretpostavka je da su mladima i osigurane mogućnosti kome se obratiti i da ta podrška bude ponuđena i dobivena na vrijeme. Pretrpljeno nasilje ostavlja teške posljedice koje izazivaju trajnu i tešku štetu svim izloženim osobama a posebno mladima koji su fazi odrastanja. Bitno je da mladi shvate kako u svakoj vezi prije ili kasnije dođe do problema te se tada treba okružiti obitelji i bliskim prijateljima koji će im pružiti podršku i usmjeriti ih na pravi put.

Potrebno je osvijestiti društvo a posebice mlade i njihove roditelje kako doživjeti nasilje nije nešto čega se treba sramiti i skrivati te da je bilo koje nasilno ponašanje nužno prijaviti kako bi se dobila odgovarajuća podrška i pomoć. Prepoznavanje nasilja te pravovremeno reagiranje predstavlja ključ u sprečavanju posljedica koje nasilje uzrokuje.

Ovim radom nastoji se osvijestiti mlade, roditelje te društvo o problemu nasilja u mladenačkim vezama, potaknuti ih na pružanje podrške i pomoći žrtvama bez diskriminacije te općenito na zagovaranje nulte tolerancije na nasilje.

9. Literatura

- [1] Đuranović, M. (2013). Obitelj i vršnjaci u životu adolescenata. Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju, Vol. 154. No. 1-2: 33 – 34.
- [2] Ajduković, D. Löw, A. i Sušac, N. (2011). Rodne razlike i prediktori partnerskog nasilja u mladenačkim vezama. Ljetopis socijalnog rada, Vol. 18 No. 3: 527 – 553.
- [3] Hodžić, A. (2007). Nasilje ne prolazi samo od sebe: Izvještaj o istraživanju rodno uvjetovanog nasilja u adolescentskim vezama u Republici Hrvatskoj. Zagreb: CESI
- [4] Ajduković, D. Ajduković, M. Cesar, S. Kamenov, Ž. Löw, A. i Sušac, N. (2011). Prevencija nasilja u mladenačkim vezama. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.
- [5] Zloković, J. (2018). Žene i muškarci kao žrtve i nasilnici - Socijalni i pedagoški problem - stari i(ili) novi izazovi. U: Frank, T., Jazbinšek, O. & Macura, D. (ur.)Izzivi vzgoje v globalni družbi.
- [6] Žilić, M. i Janković, J. (2016). Violence, Socijalne teme; 1(3):68-68., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/176988>, 31.07.2022
- [7] World Health Organisation (2002). World report on violence and health, Geneva, dostupno na: <https://www.who.int/publications/i/item/9241545615>, 31.07.2022
- [8] Olweus, D. (1998). Nasilje među djecom u školi: Što znamo i što možemo učiniti. Zagreb: Školska knjiga.
- [9] Radenović, S. (2012). Bioetika i nasilje. 3(1):205-218., dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/87435>, 31.07.2022
- [10] Zečević, I. (2010). Priručnik – program prevencije vršnjačkog nasilja u školama. Banja Luka.
- [11] Bilić, V. Buljan Flander, G. i Hrpka, H. (2012). Nasilje nad djecom i među djecom. Jastrebarsko: Naklada Slap
- [12] Vagi, K. J. Rothman, E. F., Latzman, N. E. Tharp, A. T. Hall, D. M. i Breiding, M. J. (2013). Beyond Correlates: A Review of Risk and Protective Factors for Adolescent Dating Violence Perpetration. Journal of Youth Adolescence, 42, 633–649.
- [13] Ajduković, M. i Ručević, S. (2009). Nasilje u vezama mladih. Medicus, 18 (2), 217-225.
- [14] Zloković, J. (2009). Nasilje nad roditeljima – Obiteljska tajna? Rijeka: Grafika Zambelli.
- [15] Ajduković, M. Mamula, M. Pečnik, N. i Tolle, N. (2000). Nasilje u parterskim odnosima. U M. Ajduković, i G. Pavleković (Ur.), Nasilje nad ženom u obitelji (str. 57-68). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.
- [16] Saltzman, L. E. Fanslow, J. L. McMahon, P. M. i Shelley, G. A. (2002). Intimate partner violence surveillance: Uniform definitions and recommended data elements, version 1.0. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Injury Prevention and Control
- [17] The National Child Traumatic Stress Network (2010). Child sexual abuse. dostupno na: <https://www.nctsn.org/resources/child-sexual-abuse> 31.07.2022.
- [18] Basile, K. C. i Saltzman, L. E. (2002). Sexual violence surveillance: Uniform definitions and recommended data elements, version 1.0. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Injury Prevention and Control.

- [19] Čorić, V. Buljan Flander, G. i Štimac, D. (2008). Seksualno zlostavljanje djece: dijagnostička obrada i čimbenici koji utječu na razotkrivanje. *Paediatrica Croatica*, 52(4), str. 263-266. dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/35053> 31.07.2022.
- [20] Buljan Flander, G. i Kocijan Hercigonja, D. (2003). *Zlostavljanje i zanemarivanje djece*. Zagreb: Marko M.
- [21] WHO (2012). *Understanding and addressing violence against women*. dostupno na: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77432/WHO_RHR_12.36_eng.pdf;jsessionid=DB9749705E5FE0B2B7D5044BBE08C5E7?sequence=1 31.07.2022.
- [22] Breiding, M.J. Basile, K.C. Smith, S.G. Black, M.C. i Mahendra R.R. (2015). *Intimate Partner Violence Surveillance: Uniform Definitions and Recommended Data Elements, Version 2.0*. Atlanta (GA): National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention.
- [23] Seals D. i Young J. *Bullying and victimization: Prevalence and relationship to gender, grade level, ethnicity, self-esteem, nad depression*. *Adolescence* 2003;38: 735–757
- [24] O'Keefe, M. (2005). *Teen dating violence: A review of risk factors and prevention efforts*. dostupno na: http://new.vawnet.org/assoc_files_vawnet/ar_teendatingviolence.pdf., 25.07.2022
- [25] Kaukinen, C. (2014): *Dating Violence Among College Students: The Risk and Protective Factors*. *Trauma, violence and abuse*, 15 (4), 283-296.
- [26] Gilham, B. i Thompson, J., A. (1996). *Child safety: problem and prevention from preschool to adolescence*. London: Routledge
- [27] Gvozdić, K. Krulić Kuzman, K. Lukić, S. Štelcer, L. i Zalović, T. (2018). *Nasilje u mladenačkim vezama: Priručnik za stručnjake.*, Zagreb: Edukacijskorehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- [28] *Zdravi grad Poreč* (2015). *Nasilje u mladenačkim vezama.*, dostupno na: <https://www.zdravi-grad-porec.hr/>, 20.07.2022.
- [29] Cesar, S., Bijelić, N., Hodžić, A. i Kobaš, V. (2006). *Bolje spriječiti nego liječiti*. Zagreb: CESI.
- [30] Bijelić, N. i Cesar. N. (2014). *Nasilne veze su bez veze*. Zagreb: CESI.
- [31] Repac N. *Individualni čimbenici značajni za nasilje u adolescentskih vezama [Završni rad]*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet; 2022, dostupno na: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:199:364652>, 08.11.2022
- [32] Karsberg, S., Bramsen, R. H., Lasgaard, M. i Elklit, A. (2018). *Prevalence and characteristics of three subtypes of dating violence among Danish seventh-grade students*. *Scandinavian journal of child and adolescent psychiatry and psychology*, 6(1), 16-27.

10. Prilozi

10.1. Popis slika

1.Slika 6.4.1. Letak „JE LI OVO LJUBAV“	28
2. Slika 7.1. Graf podjele prema spolu	30
3. Slika 7. 2. Graf podjele prema dobi	30
4. Slika 7.3. Graf podjele prema školi	31
5. Slika 7.4. Graf podjele prema razredu	32
6.Slika 7.5. Graf podjele prema ljubavnom statusu	32
7. Slika 7.6. Graf podjele prema mišljenju o sigurnosti veze	33
8.Slika 7.7. Graf podjele prema čimbeniku koji utječe na prisutnost nasilja u mladenačkim vezama.....	34
9.Slika 7.8. Graf podjele prema prepoznavanju nasilja u mladenačkim vezama	35
10.Slika 7.9. Graf podjele prema doživljenom nasilju u vezi.....	37
11. Slika 7.10. Graf podjele prema počinjenju nasilja u vezi	37
12. Slika 7.11. Graf podjele prema kontroliranju od strane partnera u vezi.....	39
13. Slika 7.12. Graf podjele prema kontroliranju partnera u vezi	39
14. Slika 7.13. Graf podjele prema vrijeđanju ili ponižavanju od strane partnera u vezi.....	40
15. Slika7.14. Graf podjele prema doživljenom zastrašivanju prekidom veze ili stvaranju osjećaja krivnje od strane partnera tijekom veze	42
16. Slika 7.15. Graf podjele prema zastrašivanju partnera prekidom veze ili stvaranju osjećaja krivnje tijekom veze.....	42
17. Slika 7.16. Graf podjele prema doživljenom fizičkom nasilju tijekom veze.....	43
18. Slika 7.17. Graf podjele prema doživljavanju prisile od strane partnera tijekom veze	44
19. Slika 7.18. Graf podjele prema vršenju prisile na partnera tijekom veze.....	45
20. Slika 7.19. Graf podjele prema doživljenom seksualnom nasilju od strane partnera tijekom veze.....	46
21. Slika 7.20. Graf podjele prema razgovoru s nekime o problemima u odnosu/vezi.....	47
22. Slika 7.21. Graf podjele prema prijavi doživljenog nasilja/zlostavljanja u vezi	47

23. Slika 7.22. Graf podjele prema prijavi nasilja/zlostavljanja u vezi	48
24. Slika 7.23. Graf podjele prema spremnosti pružanja pomoći osobi nad kojom se vrši nasilje u vezi	49
25. Slika 7.24. Graf podjele prema mišljenju o korisnosti uvođenja edukacije o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole kako bi ga učenici znali prepoznati.....	50

10.2. Popis tablica

Tablica 1. Podjela prema mišljenju zbog čega u svakoj vezi prije ili kasnije je neizbježno biti nasilan	34
Tablica 2. Podjela prema načinu prepoznavanja nasilja u mladenačkim vezama	35
Tablica 3. Podjela prema obliku počinjenog ili pretrpljenog nasilja	38
Tablica 4. Podjela prema načinu kontroliranja partnera u vezi	40
Tablica 5. Podjela prema načinu vrijeđanja ili ponižavanja od strane partnera tijekom veze	41
Tablica 6. Podjela prema neželjenim aktivnostima na koje su bili prisiljeni ispitanici od strane partnera tijekom veze	44
Tablica 7. Podjela prema načinu prisile partnera tijekom veze	45
Tablica 8. Podjela prema odgovoru zbog čega niste spremni pružiti pomoć osobi nad kojom se vrši nasilje u vezi.....	49
Tablica 9. Podjela prema odgovoru zbog čega smatrate da bi odnosno ne bi trebalo uvesti edukaciju o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole	50
Tablica 10. Podjela prema odgovoru postoji li nešto što bi naveli u svezi partnerskog nasilja a što nije obuhvaćeno	51

10.3. Anketa

PRISUTNOST NASILJA U MLADENAČKIM VEZAMA

Poštovani,

upitnik je izrađen za potrebe istraživanja u svrhu izrade diplomskog rada, studij sestrinstva Sveučilišta Sjever, Varaždin, pod naslovom „Prisutnost nasilja u mladenačkim vezama među učenicima. Upitnik je namijenjen učenicima Druge gimnazije Varaždin te učenicima Srednje strukovne škole u Varaždinu. Upitnik je dobrovoljan i potpuno anoniman, a rezultati će se koristiti isključivo u svrhu izrade diplomskog rada u sklopu studijskog programa „Menadžment u sestrinstvu“ na Sveučilištu sjever u Varaždinu. Molim Vas da izdvojite 10-15 minuta za rješavanje ankete. Unaprijed Vam se zahvaljujem,

Iva Blazinarić

1. Molim Vas navedite Vaš spol? *

- Muško
- Žensko
- Ne želim navesti
- Ostalo

2. Vaša životna dob je? *

- 14-15
- 16-17
- 18-19

3. Koju srednju školu pohađate? *

- Druga gimnazija Varaždin
- Srednja strukovna škola Varaždin

4. Koji razred polazite?

- Prvi
- Drugi
- Treći
- Četvrti

5. Jeste li trenutno u vezi? *
- Da
 - Ne
 - Ne znam
 - Ne želim odgovoriti
6. Smatrate li da ste u zdravoj i sigurnoj vezi bez prisila i nasilja? *
- Da
 - Ne
 - Nisam siguran/na
7. Smatrate li da u svakoj vezi prije ili kasnije je neizbježno biti nasilan jer:
- Svatko jednom ili više puta ima kratki fitilj
 - Ponekad je to znak ljubavi
 - Nisu ispunjena očekivanja u vezi
 - Često sam i sama bila/bio kriv za nasilje
 - Ponekad zaslužim da me se opameti
 - Se drugačije ne može riješiti problem
 - Ostalo:
8. Jedan od glavnih čimbenika koji utječu na prisutnost nasilja u mladenačkim vezama je:
- Konzumacija psihoaktivnih tvari (alkohol, droga)
 - Socioekonomski status partnera
 - Mentalna bolest
 - Neodgovarajuće nošenje sa stresom, srdžbom, frustracijom i strahom
 - Ostalo:
9. Mislite li da znate prepoznati nasilje u mladenačkim vezama? *
- Da
 - Ne
 - Nisam siguran/na
10. Možete li ukratko obrazložiti na koji način prepoznajete ili zbog čega ne možete prepoznati nasilje u mladenačkim vezama?
- Kratki odgovor
11. Jeste li doživjeli bilo kakav oblik nasilja u vezi? *

- Da
- Ne
- Nisam siguran/na

12. Jeste li vršili bilo kakav oblik nasilja u vezi?

- Da
- Ne
- Nisam siguran/na

13. Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA možete li opisati koji oblik nasilja ste doživjeli ili vršili?

- Kratki odgovor

14. U vezi, je li Vas vaš partner ikada kontrolirao? Primjerice, nadzirao ili prisluškivao vaše razgovore ili provjeravao s kime se družite? *

- Da
- Ne
- Nisam siguran/na

15. Kontrolirate li Vi svog partnera i njegove postupke ? *

- Da
- Ne

16. Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA, na koji način kontrolirate partnera?

- Kratki odgovor

17. Je li Vas partner ikada vrijeđao ili ponižavao? *

- Da
- Ne
- Nisam siguran/na

18. Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA, u kojim situacijama Vas je ponižavao?

- Kratki odgovor

19. Jeste li ikada doživjeli zastrašivanje prekidom veze ili stvaranje osjećaja krivnje od strane partnera? *

- Da
- Ne

20. Jeste li Vi ikada zastrašivali svog partnera prekidom veze u svoju korist? *
- Da
 - Ne
 - Nisam siguran/na
21. Je li Vas partner ikada namjerno udario rukama, nogama ili predmetima? *
- Da
 - Ne
 - Ne želim odgovoriti
22. Jeste li ikada bili prisiljeni od strane partnera na nešto što ne želite? *
- Da
 - Ne
 - Ne želim odgovoriti
23. Ukoliko ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA, ukratko navedite što ste neželjeno morali učiniti?
- Kratki odgovor
24. Jeste li Vi ikada prisilili svog partnera na nešto što ne želi? *
- Da
 - Ne
 - Nisam siguran/na
25. Ukoliko ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA, ukratko navedite na što ste prisilili partnera?
- Kratki odgovor
26. Da li ste doživjeli neželjena i neugodna ponašanja seksualne prirode od strane partnera? *
- Da
 - Ne
 - Ne želim odgovoriti
27. Jeste li ikada razgovarali s nekime o problemima u Vašem odnosu/vezi? *
- Da
 - Ne
28. Ukoliko ste doživjeli fizičko, psihičko ili seksualno zlostavljanje od strane partnera, jeste li to nekome prijavili? *

- Da
- Ne, zbog toga što ne znam kome bi se obratio/la
- Ne, zbog straha i srama
- Nisam doživio/la nikakav oblik nasilja od strane partnera

29. Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa DA, kome ste nasilje prijavili?

- Policiji
- Liječniku
- Centru za socijalnu skrb
- Nevladinoj udruzi za zaštitu od nasilja
- Prijatelju ili prijateljici
- Obitelji

30. Jeste li spremni pružiti pomoć osobi nad kojom se vrši nasilje u vezi? *

- Da
- Ne

31. Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa NE, zbog čega niste spremni pružiti pomoć osobi nad kojom se vrši nasilje u vezi?

- Kratki odgovor

32. Smatrate li da bi bilo korisno uvesti edukaciju o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole kako bi takvo nasilje učenici znali prepoznati? *

- Da
- Ne, to i onako ne bi pridonijelo sprečavanju nasilja
- Nema potrebe, imam dovoljno znanja
- Ne znam

33. Zbog čega smatrate da bi odnosno ne bi trebalo uvesti edukaciju o nasilju u mladenačkim vezama u srednje škole?

- Kratki odgovor

34. Postoji li nešto što biste željeli navesti u svezi partnerskog nasilja a što nismo obuhvatili?

- Kratki odgovor

IZJAVA O AUTORSTVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, IVA BLAZINARIĆ (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom PRISUTNOST NASILJA U MODERNIM VEŠTAMA (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Iva Blazinarić
(vlastoručni potpis)

Sukladno čl. 83. Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Sukladno čl. 111. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima student se ne može protiviti da se njegov završni rad stvoren na bilo kojem studiju na visokom učilištu učini dostupnim javnosti na odgovarajućoj javnoj mrežnoj bazi sveučilišne knjižnice, knjižnice sastavnice sveučilišta, knjižnice veleučilišta ili visoke škole i/ili na javnoj mrežnoj bazi završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice, sukladno zakonu kojim se uređuje znanstvena i umjetnička djelatnost i visoko obrazovanje.

